

8. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY V OBLASTI VÝZKUMU A VÝVOJE (MSVV)

Podle zákona č. 21/1993 Sb. (tzv. kompetenčního) je gestorem mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, včetně gesce za sjednávání příslušných smluvních dokumentů. Z procedurálního hlediska patří mezinárodní smluvní dokumenty v oblasti výzkumu a vývoje v ČR mezi takové, které schvaluje vláda ČR formou usnesení a které vyžadují souhlas Parlamentu ČR a ratifikaci.

Mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji (MSVV) je vytvářena jako dlouhodobá koncepce, vedoucí k rozvoji prosperity země působením přidané hodnoty, kterou mezinárodní spolupráce přináší. Základem a hlavní součástí mezinárodní spolupráce ve VaV jsou vždy společné projekty výzkumných a vývojových prací nebo účast v mezinárodních mnohostranných projektech (aktivitách).

Pro Českou republiku patří mezi hlavní priority zapojení do struktur výzkumu a vývoje Evropské unie, především co neefektivnější účast v Rámcových programech výzkumu a vývoje EU a EURATOM, zejména 6. Rámcových programech EU a EURATOM - 2002–2006 a od roku 2007 do roku 2013 v 7. Rámcových programech ES a EURATOM a dále účast na budování a strukturování Evropského výzkumného a inovačního prostoru a účast na realizaci tzv. Lisabonské strategie. Významné jsou však rovněž samostatné projekty mnohostranné a dvoustranné spolupráce, vybrané k finanční podpoře ve veřejné soutěži a podpora účasti ve významných mezinárodních vládních i nevládních organizacích.

Stejně jako Národní politika výzkumu a vývoje, je vhodné, aby i politika v oblasti mezinárodní spolupráce (jež je součástí Národní politiky výzkumu a vývoje jako samostatný podprogram) byla v souladu s politikami členských států EU pro tuto oblast minimálně do té míry, jakou vyžaduje legislativa EU. Jde zejména o aplikaci článku 169 Smlouvy o Evropské unii v amsterodamském znění, který umožňuje Evropskému společenství, aby společně s členskými státy vytvářelo programy evropského výzkumu a vývoje a podílelo se na jejich financování a přispívalo tak i ke koordinaci národních politik výzkumu a vývoje. Pro dosažení žádoucího stupně integrace oblastí výzkumu a vývoje do EU, je vhodné postupovat v souladu se všeobecnými zvyklostmi vyspělých zemí EU a dosáhnout takového legislativního prostředí, které by tuto integraci co nejvíce podporovalo.

Kromě oblastí vyspělých zemí Evropy, je nutno při tvorbě politiky MSVV přihlížet také k legislativnímu prostředí v zemích středoevropského regionu a dále k politice VaV v USA, Kanadě a ve vyspělých zemích Asie.

Současné možnosti zapojování do programů mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje budou popsány v následujícím členění:

- Evropský výzkumný a inovační prostor (8.1.)
- Rámcové programy EU v oblasti výzkumu a vývoje a Euratom (8.2.)
- Styčná informační kancelář ČR v Bruselu - CZELO (8.3.)
- Mnohostranná mezivládní spolupráce (8.4.)
- Ostatní mnohostranné spolupráce (8.5.)
- Dvoustranná spolupráce (8.6.)
- Podpora MŠMT projektům MSVV (8.7.)

8.1. EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ A INOVAČNÍ PROSTOR

Evropský výzkumný a inovační prostor (ERA) byl zřízen rozhodnutím Evropské rady a jeho základní ideou je vytvoření evropsky jednotného prostředí pro výzkum a vývoj s cílem dosáhnout lepší soudržnosti (koheze) v této oblasti a přispět ke zlepšení konkurenceschopnosti Evropy vůči Spojeným státům americkým a některým asijským státům. Vychází se z toho, že výdaje na výzkum a vývoj v Evropě stále klesají, že se snižuje množství investic do výzkumu, že kariéra vědeckého nebo výzkumného pracovníka nepatří k přitažlivým životním a pracovním cílům, že se snižuje nebo je nedostatečná účast žen ve výzkumu a že se nedostatečně a ne zcela vhodně využívají vzácné zdroje pro výzkum k prospěchu společnosti a stále se objevují problémy etiky ve vědě (např. výzkum embryonálních kmenových buněk). K řešení výše uvedených problémů by mělo přispět zřízení Evropského výzkumného prostoru. V tomto novém prostředí pak vznikají návrhy na nové rámcové programy. ERA zahrnuje rámcové programy, národní politiky členských států EU a jejich koordinaci a evropské výzkumné organizace. Vše by mělo vyústit ve skutečnou evropskou vědní a výzkumnou politiku. Za nejvýznamnější je nutné považovat to, že rámcové programy jsou zřizovány s cílem přispět k vytváření Evropského výzkumného a inovačního prostoru – ERA. Evropský výzkumný a inovační prostor, jeho strukturování a posilování, má přispět ke zlepšení kvality života v Evropské unii a Evropě obecně a to tím, že bude zvýšena konkurenceschopnost Evropy vůči USA a Japonsku. Toho by mělo být dosaženo zlepšením využívání prostředků vkládaných do výzkumu a vývoje (a to nejen veřejných, ale i a zejména soukromých) a zvýšením efektivnosti výzkumu a vývoje a podporou výzkumné infrastruktury. K těmto cílům by měla přispět tzv. Lisabonská strategie, zahájená v roce 2000, jejímž cílem je „rychle dosáhnout utváření Evropského výzkumného a inovačního prostoru s tím, že bude brán v úvahu udržitelný hospodářský růst a sociální soudržnost s konečným cílem umožnit, aby se Unie do roku 2010 stala nejkonečnější a dynamickou ekonomikou založenou na poznacích“. Lisabonská strategie vyústila v tzv. Barcelonský cíl, a to dosáhnout v EU do roku 2010 podílu výdajů na výzkum a vývoj na HDP průměrně 3% (přitom 1% by mělo být dosaženo z veřejných zdrojů, 2% ze soukromé sféry).

8.2. RÁMCOVÉ PROGRAMY EU V OBLASTI VÝZKUMU A VÝVOJE A EURATOM

8.2.1. OBECNÉ SOUVISLOSTI VÝZNAMU A PŘÍNOSU ÚČASTI ČR V RÁMCOVÝCH PROGRAMECH PRO VĚDU A TECHNIKU

V rámci Evropské unie se spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje odehrává na bázi tzv. Rámcových programů. Jejich zřizování a finanční zajištění je založeno již ve Smlouvě o Evropské unii a bylo připraveno i v návrhu Evropské ústavy. Rámcový program ES má základ v Kapitole XVIII Smlouvy o Evropské unii a člancích 163 a 171. V roce 1998 skončil 4. Rámcový program (4. RP), v roce 1999 začal 5. Rámcový program (5. RP) a od roku 2002 probíhá 6. Rámcový program ES a EURATOM, který bude ukončen v roce 2006 a v roce 2007 bude zahájen 7. Rámcový program. Hlavním gestorem spolupráce je v Evropské komisi Directorate General „Research and Innovation“ (výzkum a inovace). Dále se spolupracuje s dalšími direktoráty, jež zodpovídají za hlavní tematické oblasti rámcových programů nejen z hlediska výzkumu, ale celkově po věcné stránce (informační technologie, telekomunikace a doprava, průmyslové technologie, životní prostředí, energetika aj.).

Od února 1995 byla (do 30. dubna 2004) v platnosti Evropská dohoda o přidružení České republiky k Evropským společenstvím a jejich členským státům (asociační dohoda). V tzv. Dodatkovém protokolu k této dohodě z roku 1996 bylo stanoveno, že asociovaný stát měl právo přístupu do všech programů EU. Náklady na tuto účast však musel asociovaný stát hradit z vlastních prostředků. Tato zásada byla ve 3. Rámcovém programu implementována formou „projekt po projektu“ a ve 4. Rámcovém programu se týkala Aktivita 1 – specifické programy. Tehdejší Aktivita 2 nazývaná INCO-COPERNICUS - mezinárodní spolupráce, byla podporována jednak z rozpočtu 4. RP a jednak spolufinancována z rozpočtu účelových prostředků na mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji asociovaných států.

V roce 1999 byl zahájen 5. RP, který přinesl pro řešitele z České republiky podstatné změny. Na základě pozvání EU (a spolu s dalšími 10 státy) souhlasil Parlament ČR s účastí ČR v 5. RP jako asociovaný stát s tím, že přispíval do rozpočtu 5. RP. Rozhodnutím Rady přidružení, které vstoupilo v platnost 1. srpna 1999, byly stanoveny podmínky pro plnou účast (asociaci) České republiky v 5. Rámcovém programu. Čeští řešitelé tak získali (nyní, tj. v 6. RP, je jako členský stát samozřejmě mají) téměř stejná práva jako řešitelé z členských států EU. Možnosti a podmínky vstupu a účasti ČR v rámcových programech jsou velkou výzvou k prezentaci schopností výzkumné a vývojové sféry České republiky zařadit se po bok evropských (a i mimoevropských) výzkumných a vývojových subjektů, dále výzvou mající i významný charakter organizační - šlo o zkoušku toho, zda jsme schopni organizačně zvládnout zajištění účasti v těchto rozsáhlých programech.

Současně se vstupem do 5. RP vstoupila Česká republika také do 5. Rámcového programu EURATOM, který je administrován samostatně.

V 6. Rámcovém programu se dostaly na kvalitativně vyšší úroveň možnosti ČR spolupřidružit při jeho přípravě a řízení. Podstatně vzrostly možnosti integrace politiky výzkumu a vývoje ČR do evropských struktur a možnost aktivně se podílet na vytváření Evropského výzkumného a inovačního prostoru. Účast ČR v 6. Rámcovém programu EU a 6. Rámcovém programu EURATOM se v prvním roce (2003) uskutečňovala na základě Memoranda o porozumění mezi Českou republikou a Evropským společenstvím o přidružení ČR k rámcovým programům. Memorandum bylo podepsáno v prosinci 2002 a bylo k projednání postoupeno Parlamentu ČR, který doporučil ratifikaci Memoranda prezidentem republiky. Memorandum vstoupilo v platnost koncem roku 2003, a tak se mohli účastníci z ČR podílet na všech výzvách k podávání návrhů projektů již od samého začátku. Podle pravidel účasti v 6. RP dostaly tehdejší kandidátské státy od jeho samého počátku stejná práva jako státy členské. Vstup České republiky do EU 1. 5. 2004 tedy práva ČR při účasti v Rámcových programech neovlivnil.

V roce 2006 bude zakončen 6. Rámcový program EU. Byla mu věnována všestranná pozornost v minulých vydáních „Průvodce“, a proto v současném vydání budou podány první informace o 7. Rámcovém programu EU. Zájemce o aktuální informace o 6. Rámcovém programu odkazujeme na adresu <http://www.grp.cz>.

8.2.2. 7. RÁMCOVÝ PROGRAM EU

Návrh 7. Rámcového programu byl předložen Radě EU v dubnu 2005 jako Návrh Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, které se týká 7. Rámcového programu Evropského společenství ve výzkumu a vývoji a demonstracích. Návrh byl projednán ve všech orgánech EU a v listopadu 2005 jej schválila v tzv. Partial General Approach

(tj. bez rozpočtových souvislostí) Rada pro konkurenceschopnost. Dále bude návrh projednán v orgánech Evropského parlamentu s tím, že se předpokládá, že všechny schvalovací procedury budou ukončeny tak, aby první výzvy k podávání návrhů projektů mohly proběhnout počátkem roku 2007. Vzhledem k tomu, že tzv. finanční perspektiva EU pro léta 2007–2013 (rozpočet) byla schválena až ve druhé polovině prosince 2005, jsou údaje o rozpočtu rámcových programů jen svědectvím toho, jaký byl úmysl Evropské komise - 72.726 miliard €). Rozpočet 7. Rámcového programu bude tedy předmětem dalšího jednání. Návrh 7. RP je obsažen v dokumentu Evropské komise COM (2005), 119 final z 6. 4. 2005, a to i v češtině (<http://www.cordis.lu/fp7>). Současné byly zveřejněny i návrhy specifických programů, které jsou však v prosinci 2005 stále ve stádiu projednávání.

8.2.2.1. Struktura 7. Rámcového programu EU

7. Rámcový program EU je podle schváleného návrhu rozdělen podle obsahu na čtyři okruhy: **Spolupráce, Myšlenky, Kapacity a Lidé**.

Spolupráce: bude zahrnovat vlastní výzkumné aktivity a jde o podporu v celé oblasti výzkumných akcí prováděných transnacionální spoluprací v následujících prioritách:

- Zdraví, potraviny, zemědělství a biotechnologie
- Informační a komunikační technologie
- Nanovědy, nanotechnologie, materiály a nové výrobní technologie
- Energie
- Životní prostředí (včetně změn klimatu)
- Doprava (včetně aeronautiky)
- Společensko-ekonomické vědy a vědy humanitní
- Bezpečnost a vesmír

Myšlenky: Jde o podporu základního (hraničního) výzkumu formou „investigator-driven“ – zdola nahoru - výzkumu prováděného ve všech oborech individuálními nebo transnacionálními týmy, jako základu pro aplikovaný výzkum a inovace na principu „zdola nahoru“ a zřízení Evropské výzkumné rady.

Kapacity: Budou podporovány klíčové aspekty evropských výzkumných a inovačních kapacit jako jsou výzkumné infrastruktury, klastry na regionální úrovni, rozvoj plného potenciálu konvergence ve Společenství a vnějších regionech, bude podporován výzkum ve prospěch malých a středních podniků, záležitosti vztahu mezi vědou a společností, rozvoj koherence politik a horizontální aktivity mezinárodní spolupráce. V této části Rámcového programu EU budou podporovány evropské výzkumné infrastruktury, jejich budování a provoz.

Lidé: Posilování, kvantitativní i kvalitativní, lidského potenciálu ve výzkumu a technickém rozvoji v Evropě. Jde o podporu lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji včetně podpory kariéry výzkumného pracovníka, podpora mladých vědeckých pracovníků a žen ve výzkumu. Zahrnuty jsou i aktivity Marie Curie.

8.2.2.2. Pravidla účasti a nástroje 7. Rámcového programu EU

Všechna témata budou implementována pomocí kolaborativního výzkumu, Společných technologických iniciativ (JTI), koordinace výzkumných programů a mezinárodní spolupráce.

Pro podporu budou i nadále používány tyto **nástroje**: „granty pro integraci“ (sítě excelence) a „granty k celkovému rozpočtu“ (integrované projekty). Evropská komise již nestanoví kategorie uznaných nákladů. Tímy získávají prostředky na řešení projektů ve formě záloh, aby se tak eliminovalo zpoždění, které provázelo platby Evropské komise v 5. RP. Změny v partnerství při řešení (přidání nebo odchod) mohou být rozhodovány přímo partnery bez předběžného souhlasu Komise. Kandidátské státy přidružené k rámcovým programům se budou účastnit za stejných podmínek jako členské státy EU. Evropské výzkumné organizace (např. CERN, ESA, EMBOP a další) budou brány stejně jako právnické osoby z členských států. Práva k duševnímu vlastnictví formulují přímo partneři v tzv. konsorciální dohodě, jejíž uzavření je podmínkou získání příspěvku Evropské komise.

Kdo se může zúčastnit: každá právnická osoba. Nově se však přidružené přistupující státy (Rumunsko, Bulharsko, Chorvatsko a Turecko) zúčastní za stejných podmínek jaké členské státy, mezinárodní evropské zájmové organizace budou považovány za členské státy.

Minimální počty partnerů: tři pro integrované projekty a síť špičkových pracovišť, přitom dva musí být z členského státu EU nebo přidružených států. Pro další nástroje: dva s jedním účastníkem z členského státu nebo přidruženého státu. Účast jediného účastníka je možná pro stipendia a specifické podpůrné aktivity. Minimální počet účastníků může být zvýšen v pracovních programech.

Při implementaci rámcových programů budou užívány následující **nástroje**:

- **integrace pracovišť formou sítí excelence** (Network of Excellence) (zdůrazňuje se, že na začátku to nemusí být špičková pracoviště, ale jejich integrací vznikne tak „špičkovost“)

Nástroj „sítě excelence“ bude implementován formou společných programů zahrnujících část nebo všechny výzkumné kapacity účastníků v dané oblasti s cílem dosáhnout kritického množství v odbornosti a evropské přidané hodnoty. Společné programy mohou být zaměřeny na dosažení vzniku samostatných virtuálních center. Cílem je dosáhnout značné integrace výzkumných kapacit, dlouhodobých a multidisciplinárních cílů. Síť budou implementovány pomocí společných programů aktivit. Měla by vzniknout virtuální špičková centra. Je vhodné, aby se dosáhlo značné úrovně autonomie řízení, a to pomocí postupné integrace pracovních programů. Vše bude založeno na výzvách k podávání návrhů projektů (calls).

- **integrované projekty**

Integrované projekty musí zahrnovat řadu složek ve formě akcí, jejichž velikost a struktura se může měnit podle druhu úkolů. Integrované projekty musí zahrnovat výzkum, technický rozvoj a/nebo demonstrační aktivity, které podpoří inovace. Integrované projekty by měly podpořit konkurenceschopnost nebo být cíleny na hlavní společenské potřeby. Integrované projekty by měly zajistit použitelné výrobky, procesy a služby. Vše by mělo probíhat za podmínek značné autonomie řešitelských koncorcií. K implementaci bude docházet na základě celkových finančních plánů.

- **schéma sítě ERA-NET**

Jsou to společně implementované programy (společná implementace národních nebo regionálních programů - čl. 169 Smlouvy), např. pomocí harmonizovaných pracovních programů, společných nebo koordinovaných výzev k podávání návrhů projektů. Pro implementaci budou důležité specifické implementační struktury. Tohoto nástroje bude možné využít ve všech aktivitách rámcových programů.

- specifické projekty cílově orientovaného výzkumu (STREP)
- výzkumné a technické projekty, demonstrační projekty, vlastně klasické projekty
- specifické výzkumné projekty pro malé a střední podniky (MSP) (kooperativní výzkum)
- kolektivní výzkumné projekty pro sdružení malých a středních podniků
- akce pro podporu a rozvoj lidských zdrojů a mobility
- koordinační akce
- specifické podpůrné akce
- integrované iniciativy v infrastruktuře
- účast Společenství v programech podnikaných několika členskými státy (čl. 169 smlouvy)

Nové nástroje – síť excelence, integrované projekty a společně implementované programy – budou užívány již od počátku rámcových programů, a to jako prioritní nástroje. Nicméně jsou zachovány i tradiční mechanismy - specifické cílené projekty (STREPS – Specifically Targeted Research Projects) a koordinační akce.

8.2.3. 7. RÁMCOVÝ PROGRAM EURATOM

Podobně jako 7. Rámcový program EU byl v dubnu 2005 předložen Evropskou komisí i návrh 7. Rámcového programu EURATOM, avšak na období 2007–2011. Rámcový program EURATOM nepodléhá společnému rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, ale jen Rady. Pokud jde o rozpočet platí pro Rámcový program EURATOM stejná informace, která je uvedena pro rámcový program ES – původně navržený rozpočet - Rámcový program EURATOM: 4734,621 miliardů €.

8.2.3.1. Struktura 7. Rámcového programu EURATOM

Předpokládá se značné zjednodušení při realizaci programu. Program má obsahovat jeden specifický program a přímé akce Joint Research Center.

Specifický program „Jaderný výzkum a výuka“

● **Tematická priorita „Výzkum energie z jaderného slučování (fúze)“**

Rozvinout znalostní základnu pro ITER a realizovat ITER jako bezpečný prototypový reaktor pro elektrárny. Priorita zahrne tyto činnosti: realizaci ITER, výzkum přípravy provozu ITER, technologické aktivity přípravy DEMO, výzkumnou činnost dlouhodobého charakteru, lidské zdroje, výuku a trénink, infrastrukturu a odezvy na možné nepředpokládané politické aspekty.

● **Tematická priorita „Jaderné štěpení a radiační ochrana“**

Podpořit bezpečné využití jaderného štěpení a jiných použití radiace v průmyslu a medicíně. Priorita zahrne činnosti v následujících oblastech: management radioaktivního odpadu, reaktorové systémy, radiační ochrana, podpora infrastruktury pro výzkum a umožnění přístupu, lidské zdroje a trénink, včetně podpory mobility.

Přímé akce Joint Research Center (JRC)

V návaznosti na Lisabonskou agendu a na požadavek mnoha zákazníků JRC centrum vyvine významné úsilí v oblasti výchovy, tréninků a šíření znalostí. JRC bude provádět své výzkumné činnosti v oblastech spojených s managementem odpadů, dopadem na životní prostředí a tradičně v oblasti jaderné bezpečnosti.

8.2.4. INFORMAČNÍ ZABEZPEČENÍ RÁMCOVÝCH PROGRAMŮ

Řízení tak rozsáhlého komplexního programu výzkumu a vývoje jako jsou Rámcové programy EU se neobejde bez informačního zázemí.

Informační materiály vycházejí v papírové podobě a jsou k dispozici i na internetu. Mezi známé **informační periodické publikace** patří:

RTD Info (Magazine for European Research), vycházející měsíčně. Je dostupný i on-line na adrese <http://europa.eu.int/comm/research/rtdinfo.html>.

CORDIS focus, vycházející každých 14 dní. Je dostupný i on-line na adrese <http://www.cordis.lu/focus/en/home.html>.

Nejrozsáhlejší a patrně nejlepší elektronický informační systém o výzkumu a vývoji v Evropě je CORDIS (Community Research and Development Information Service) – <http://cordis.europa.eu.int>.

Začátkem roku 2005 byla pro informování o inovacích zřízena stránka Articles on Innovation (<http://aoi.cordis.lu>).

ECHO – časopis pro evropský výzkum, vývoj a inovace, od srpna 2004 vydává Technologické centrum AV ČR, vychází šestkrát do roka a je on-line dostupný na adrese www.tc.cz.

Pro 6. Rámcový program byla jmenována Národní kontaktní organizace - Technologické centrum AV ČR a je předpoklad, že tomu tak bude i pro 7. Rámcový program. Podrobné informace o úloze Národní kontaktní organizace byly uvedeny v minulých vydáních „Průvodců“ a jsou dostupné i na <http://www.6rp.cz>.

8.2.4.1. Národní informační centrum pro evropský výzkum – NICER

NICER je projekt Technologického centra AV ČR (OK 448) poskytující komplexní podporu pracovištím České republiky při jejich zapojování do Evropského výzkumného prostoru (ERA).

V rámci projektu NICER Technologické centrum AV ČR:

- zabezpečuje činnost **národních kontaktních pracovníků (NCP)** pro 6. Rámcový program EU, kteří organizují hromadné informační a školicí akce o 6. RP a poskytují odborné konzultace jednotlivým týmům, které se účastní přípravy a řešení konkrétních projektů 6. RP, zvláštní pozornost je přitom věnována malým a středním podnikům;
- spravuje systém finanční podpory přípravy velkých projektů 6. RP;
- vydává ECHO – dvouměsíčník zaměřený na informace o ERA a publikace specializované na problematiku 6. RP a 7. RP;
- provozuje portál **CzechRTD.info** informující zahraniční pracoviště o strukturách výzkumu a vývoje v ČR a umožňuje českým týmům uveřejnit námět na evropskou spolupráci v konkrétní oblasti výzkumu, vývoje a inovací (www.czechrtd.info.cz);
- je prostřednictvím aktivit NCP propojeno na **evropskou síť národních kontaktních bodů pro 6. RP** a na národní informační síť NINET a další kontaktní místa v ČR a přispívá tak k vytváření vazeb mezi zdejšími pracovišti a ERA;
- spolupracuje s Evropskou komisí a se **zástupci ČR v programových výborech 6. RP** a programu COST.

Bližší informace lze nalézt na <http://www.nicer.cz>.

8.2.4.2. Česká národní informační síť pro rámcové programy EU – NINET

Pro zajištění úspěšné účasti České republiky v projektech mezinárodní spolupráce ve VaV byla v průběhu roku 2000 uvedena v činnost národní informační infrastruktura pro 6. Rámcový program EU NINET (National Information NETWORK). V současné době je NINET česká národní informační síť pro rámcové programy EU, která sdružuje regionální a oborové kontaktní organizace z celé České republiky. Úkolem sítě NINET je poskytovat informační a konzultační služby především k rámcovým programům pro výzkum a vývoj EU. Finančně je síť podporována ze zdrojů MŠMT. Další informace na www.ninet.cz.

NINET sdružuje regionální kontaktní organizace (RKO) a Oborové kontaktní organizace (OKO). Jejich seznam je uveden v tab. VIII.

Tab. VIII. – Národní kontaktní organizace, RKO A OKO.

Národní kontaktní organizace (NKO)		
Praha OK 448	Technologické centrum AV ČR Rozvojová 135 160 28 Praha 6	RNDr. Vladimír Albrecht, CSc. tel.: +420 234 006 106 fax: +420 220 921 217 e-mail: albrecht@tc.cas.cz
Regionální kontaktní organizace (RKO)		
Brno OK 454	Vysoké učení technické v Brně Antonínská 1 601 90 Brno	Prof. RNDr. Josef Jančář, CSc. tel.: 541 145 209 e-mail: prorektor-vyzkum@vutbr.cz
České Budějovice OK 442	Ústav systémové biologie a ekologie AV ČR Poříčí 3b, 603 00 Brno	Prof. RNDr. Michal Marek, DrSc. tel.: 543 211 560 e-mail: emarek@brno.cas.cz
Liberec OK 444	Výzkumný ústav textilních strojů, a.s. U Jezu 4 461 19 Liberec	Ing. Jaromír Ficek tel.: 485 302 486 e-mail: jaromir.ficek@vuts.cz
Most OK 445	Výzkumný ústav pro hnědé uhlí, a.s. Budovatelů 2830 434 37 Most	Ing. Karel Bořecký tel.: 476 208 676 e-mail: bic@vuhu.cz
Ostrava OK 443	BIC Ostrava, s.r.o. Mostárenská 38 703 00 Ostrava-Vítkovice	Ing. Marek Valdman tel.: 595 957 458 e-mail: valdman@bicova.cz
Pardubice OK 447	VÚOS, a.s. Pardubice (Výzkumný ústav organických syntéz) 532 18 Pardubice 20 Rybitví 296-CETA	Ing. Vratislav Černý tel.: 466 825 646 e-mail: vratislav.cerny@vuosas.cz
Plzeň OK 450	Západočeská univerzita v Plzni Katedra managementu, inovací a projektů Husova11, 306 14 Plzeň	Ing. Jiří Vacek tel.: 377 633 204 e-mail: vacekj@kip.zcu.cz
Olomouc OK 435	Univerzita Palackého v Olomouci Křížkovského 8 771 47 Olomouc	Mgr. Hana Štoselová tel.: 585 631 400 e-mail: stoselo@risc.upol.cz

Praha OK 451	ČVUT Praha Podnikatelské a inovační centrum Plzeňská 221/130 150 00 Praha 5	Ing. Pavel Komárek, CSc. tel.: 257 21 28 73 e-mail: komarek@bic.cvut.cz
Oborové kontaktní organizace		
Praha OK 452	Svaz průmyslu a dopravy ČR Mikulandská 7 113 61 Praha 1	Ing. Stanislav Lička, CSc. tel.: 224 934 843 e-mail: slicka@sprcr.cz
Praha OK 446	Česká společnost pro nové materiály a technologie Novotného lávka 5 116 68 Praha 1	Doc. Ing. Karel Šperlink, CSc. tel.: 221 082 326 e-mail: sperlink@aipcr.cz
Praha 1P OK 457	Ústav jaderného výzkumu Řež a.s. 250 68 Řež	Prof. Ing. František Klik, CSc. tel.: 266 172 000 e-mail: Kli@nri.cz ; kli@ujv.cz
Praha OK 449	Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s. Beranových 130 199 05 Praha	Ing. Karel Paiger tel.: 225 115 332 e-mail: paiger@vzlu.cz
Praha OK 437	Sociologický ústav AV ČR Jilská 1 110 00 Praha 1	PhDr. Marie Linková tel.: 222 222 322 e-mail: marcela@zenyaveda.cz
Praha OK 439	Asociace výzkumných organizací Novodvorská 994 142 21 Praha 4	Ing. Václav Neumajer tel.: 239 041 998 e-mail: avo@avo.cz
Praha OK 440	Inženýrská akademie ČR Národní 3 117 00 Praha 1	Ing. Ivan Dobiáš, DrSc. tel.: 286 890 383, 286 890 391 e-mail: idob@it.cas.cz
Praha OK 458	Ústav teorie informace a automatizace AV ČR Pod vodárenskou věží 4 182 08 Praha 8	Ing. Jiří Kadlec, CSc. tel.: 266 052 216 e-mail: kadlec@utia.cas.cz
Brno OK 455	VIP park.cz, s.r.o. Bulharská 37 612 00 Brno	Ing. Vlastimil Veselý tel.: 541 147 250 e-mail: vesely@park.cz
OK 318	Inženýrská akademie ČR Národní 3 117 20 Praha 1	Prof. Ing. Vladimír Kučera, DrSc. tel.: 224 352 850 e-mail: kucera@fel.cvut.cz
OK 456	BIC Brno Příkop 4 602 00 Brno	Ing. Vít Hřiba tel.: 545 176 130 e-mail: bicbrno@bicbrno.cz , circ.rko@bicbrno.cz .
OK 460	Univerzita Karlova v Praze – MICEP Karlovo nám. 4 – Faustův dům 120 00 Praha 2	Doc. Ing. Miloslav Špunda, CSc. tel.: 224 963 010 e-mail: spunda@cuni.cz

OK 464	Technologické centrum AV ČR Rozvojová 135 160 28 Praha 6	RNDr. Vladimír Albrecht, CSc. tel.: 234 006 106 e-mail: albrecht@tc.cas.cz
OK 465	Středisko společných činností AV ČR Národní 3 110 00 Praha 1	Jindra Emmerová tel.: 221 403 249 e-mail: emmerova@kav.cas.cz

8.2.5. KONTAKTY V ČR

Kontaktní místo a informační zdroj pro Rámcové programy v České republice:

Technologické centrum AV ČR

Rozvojová 135, 165 02 Praha 6

tel.: 340 06 100

fax: 220 921 217, 220 922 698

e-mail: techno@tc.cas.cz

RNDr. Miloš Chvojka, CSc.

Odbor mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji MŠMT ČR

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

tel.: 257 193 511

fax: 257 193 713

e-mail: milos.chvojka@msmt.cz

8.3. STYČNÁ INFORMAČNÍ KANCELÁŘ ČR V BRUSELU – CZELO

V roce 2005 byla v Bruselu zřízena styčná kontaktní kancelář ČR – tzv. Liaison Office – CZELO. Tato kancelář umožní zlepšení informačního toku mezi Evropskou komisí a českou výzkumnou veřejností, podobné kanceláře mají v Bruselu i mnohé jiné členské státy. Styčná kancelář sídlí na adrese: Czech Liaison Office for R&D, Bastion Tower, Level 21, 5, Place du Champ de Mars, B-1050 Brussels, Belgium. Vedoucím kanceláře je Dr. Ivo Šanc, CSc. – tel.: +322 550 3785, e-mail: sanc@tc.cas.cz. CZELO je projektem Technologického centra AV ČR a je podporováno grantem Národního programu výzkumu I řízeného MŠMT. Hlavním úkolem CZELO je napomáhat úspěšnému zapojování českého výzkumu do evropské výzkumné spolupráce, a to zejména prostřednictvím Rámcových programů. Kancelář poskytuje služby výzkumným pracovníkům ze všech oborů a výzkumných organizací v ČR. Další informace na webových stránkách: <http://www.czelo.cz/>.

8.4. MNOHOSTRANNÁ MEZIVLÁDNÍ SPOLUPRÁCE

8.4.1. PROGRAM COST

COST (European Cooperation in the Field of Scientific and Technical Research) - je evropská mnohostranná spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje se zaměřením na badatelský i na aplikovaný výzkum. Česká republika se stala členem COST v roce 1993. COST koordinuje výzkum a vývoj formou tzv. Akcí, k nimž se mohou vědečtí a výzkumní pracovníci z členských států COST připojovat svými vlastními projekty. Zásadou organizace a práce programu COST je princip „bottom-up – zdola nahoru“ - akce navrhují vědečtí a výzkumní pracovníci. Nejvyšším orgánem je Výbor vysokých představitelů COST, v němž jsou zastoupeny všechny členské státy COST a Evropská komise a Rada EU (respektive její sekretariát) a The European Science Foundation. Nejvyšším orgánem COST je konference ministrů členských států odpovědných za oblast výzkumu, konference se scházejí obvykle každých pět let. V roce 1997 byla v Praze, v květnu 2003 byla v Chorvatsku – Dubrovník.

V roce 2005 byl celkový počet akcí vyšší než 200 (počet se během roku mění, protože některé akce jsou zakončeny a jiné nové schváleny). Práce se účastnilo kolem 40 000 vědců z 32 členských zemí Evropy a 50 vědecko-výzkumných institucí ze 14 dalších zemí.

Od roku 2003 spolupracuje COST úzce s European Science Foundation na základě dohody mezi COST a ESF. Na základě projektu získala ESF finanční prostředky z 6. Rámcového programu na podporu kanceláře COST (adresa kanceláře COST – COST OFFICE: 149 Avenue Louise, 1050 Brussels, Belgie, ředitel kanceláře: Dr. Martin Grabert, tel.: +322 533 38 10, fax: +322 533 38 93, e-mail: mgrabert@cost.esf.org, sekretariát COST zajišťuje Generální sekretariát Rady EU) a ostatních aktivit COST.

Řídící výbory Akcí: Akce jsou koordinovány tzv. Management Committee. Členy Řídícího výboru jsou zástupci členských zemí, které k Akci přistoupily formou podpisu tzv. Memorandum of Understanding (viz dále). Účast členských zemí v Akci se uskutečňuje formou tzv. projektů. Při zahájení Akce posuzuje projekty Technický výbor. V případě dalších žádostí o přijetí pak Management Committee (po jednom roce po zahájení akce).

Technické výbory: V některých oblastech jsou ustaveny tzv. Technical Committee – Materiály, Telekomunikace, Doprava, Společenské vědy, Chemie, Meteorologie, Lesy a produkty lesa, Městské stavební inženýrství, Zemědělství, Potravinářství a biotechnologie, Fyzika, Neurovědy, Nanovědy, Životní prostředí a Lékařské vědy. Členové TC zastupující ČR tvoří ad hoc Výbor COST v ČR. Výbor projednává návrhy a doporučení na rozdělení finančních prostředků pro dotace projektů COST na daný finanční rok a koncepci vědeckých, případně i organizačních aktivit účasti České republiky v programu COST.

Od června 2006 budou Technické výbory zrušeny a nahrazeny tzv. doménami (domains) a budou ustaveny tzv. **doménové výbory** v následujících doménách:

1. Biomedicine and Molecular Biosciences – BMBS
2. Food and Agriculture - F&A
3. Forests, their Products and Services – FPS
4. Materials, Physical and Nanosciences – PHYMANO
5. Chemistry and Molecular Science and Technologies – CHEMOL
6. Earth System Science and Environmental Management – ESSEM
7. Information and Communication Technologies – ICT
8. Transport and Urban Development – TUD
9. Individuals, Society, Culture and Health – INSOCH

Memorandum of Understanding (MoU): Dokument mající charakter mezinárodní smlouvy, který v tzv. Technical Annex formuluje jednak akce z hlediska odborného, jednak z hlediska právního. MoU zavazuje signatáře MoU mimo jiné k poskytování všech výsledků dosažených při řešení všem signatářům příslušného MoU. Memorandum podepisuje za Českou republiku vedoucí Stálého zastoupení ČR při Evropských společenstvích na základě pověření MŠMT ČR.

Účastnit se COST je možné buď formou připojení k existující akci COST (zejména na začátku akce) nebo je možné navrhnout akci COST (v takovém případě je doba mezi návrhem a schválením akce zhruba jeden rok). Podrobnosti jsou uvedeny na webových stránkách MŠMT na stránce mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji a na stránce COST.

Financování výzkumu probíhá zásadně na národní úrovni. COST nedisponuje žádnými prostředky pro financování výzkumu, ale jen prostředky na koordinaci výzkumu – úhrady na jednáních orgánů COST – refundace, činnost kanceláře a sekretariátu COST a rovněž tzv. Short Scientific Mission. V České republice jsou od roku 1993 projekty částečně účelově financovány ze státního rozpočtu. Finanční prostředky poskytuje MŠMT na základě doporučení poradního orgánu COST v ČR. Evaluaci projektů provádí Řídící výbor akce COST.

8.4.1.1. Oblasti výzkumu v COST

Jak již bylo uvedeno, v současné době probíhá v COST více než 200 akcí (výzkumných programů) v 17 oblastech. Každá akce má za dobu uplynulou od založení COST (1971) svoji historii.

Oblasti výzkumu – do června 2006 – poté bude realizována změna domén, jak je uvedeno výše:

- Informatika
- Telekomunikace
- Doprava

- Oceánografie
- Materiály
- Životní prostředí
- Meteorologie
- Zemědělství a biotechnologie
- Potravinářský výzkum
- Informační technologie
- Společenské vědy
- Lékařský výzkum
- Stavebnictví
- Chemie
- Lesnictví a lesní produkty
- Fyzika
- Dynamika proudění

Kromě toho COST vyvíjí i aktivity v oblasti nanotechnologií a biomateriálů. V COST jsou zřízeny pro tyto oblasti zvláštní pracovní skupiny.

8.4.1.2. Zastoupení České republiky ve Výboru vysokých představitelů COST

Národní koordinátor COST – NATIONAL COST COORDINATOR:

RNDr. Miloš Chvojka, CSc., sekretariát COST v České republice, MŠMT ČR

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

tel.: 257 193 511, fax: 257 193 713

e-mail: milos.chvojka@msmt.cz

Člen Výboru vysokých představitelů COST:

Prof. RNDr. Jaroslav Cihlár, CSc., Technická 2, 601 90 Brno

tel.: 541 321 277, fax: 541 211 309, e-mail: cihlar@umi.fme.vutbr.cz

8.4.1.3. Administrativní řízení programu COST

Administrativní řízení programu COST se zabezpečuje v Technologickém centru AV ČR, Rozvojová 135, 165 02 Praha 6. Zodpovědným pracovníkem je Ing. Bedřich Pekárek. Tel.: 257 193 708, fax: 257 193 713, e-mail: bedrich.pekarek@msmt.cz ve spolupráci s RNDr. Josefem Jandou (MŠMT), telefon: 257 193 720, fax: 257 1937 13, e-mail: josefjanda@msmt.cz.

8.4.1.4. COST - Internetové adresy

<http://www.cost.esf.org/>

<http://www.msmt.cz>

8.4.2. PROGRAM EUREKA – EVROPSKÁ SPOLUPRÁCE V OBLASTI APLIKOVANÉHO A PRŮMYSLOVÉHO VÝZKUMU A VÝVOJE

Program EUREKA vznikl v roce 1985 s cílem podporovat spolupráci mezi průmyslovými podniky, výzkumnými ústavami a vysokými školami a vytvářet tak podmínky pro zvýšení technické vyspělosti a výkonnosti evropského průmyslu, rozvíjet jeho společnou infrastrukturu a řešit problémy týkající se více zemí. Projekty EUREKA slouží civilním účelům a jsou zaměřeny na oblasti soukromého i veřejného sektoru. Jejich výstupem jsou špičkové výrobky, technologie a progresivní služby schopné prosadit se na trhu.

Cílem je aktivní zapojení výzkumu a vývoje do mechanismů tržní ekonomiky, to znamená nutnost komerčního uplatnění výsledků řešení.

Program EUREKA nestanovuje tematické úkoly a necentralizuje financování ani výběr projektů. Řídí se zásadou, že návrhy a iniciativa musejí vycházet zdola (tzv. princip bottom up), od jednotlivých podniků a výzkumných ústavů, které mají o spolupráci bezprostřední zájem. Z těchto důvodů nejsou např. limitovány celkové finanční náklady a doba řešení projektu, počet řešitelů, atd.

V současnosti EUREKA sdružuje 33 evropských zemí a řádným členem je i Evropská unie. Ze zemí střední a východní Evropy jsou členy Česká republika, Estonsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Rusko, Slovenská republika a Slovinsko. Česká republika byla za řádného člena přijata v roce 1995. V Albánii, Bulharsku a na Ukrajině, které dosud nejsou řádnými členskými zeměmi programu EUREKA, jsou organizačními centry programu Národní informační body (NIP). V období od července 2005 do června 2006 Česká republika programu EUREKA předsedá, po České republice se předsednictví ujme Itálie.

8.4.2.1. Zaměření projektů EUREKY

Tematické zaměření projektů není principiálně omezeno a vyplývá z prioritních směrů rozvoje průmyslových oborů. Rámcově jsou projekty směřovány do těchto oblastí:

- informační technologie
- životní prostředí
- biotechnologie a technologie ve zdravotnictví
- nové materiály
- robotika a automatizace
- komunikační technologie
- doprava
- energetika
- lasery

8.4.2.2. Příprava a koordinace řešení EUREKY

Zájemce řešení projektu v rámci programu EUREKA může využít jednu ze dvou možností. Sám nabídnout potřebnou invenci a námět projektu s cílem vyhledat a získat pro jeho realizaci další partnery, nebo se přihlásit k řešení již schváleného projektu, splňuje-li požadavky jeho navrhovatele.

Kvalitní příprava mezinárodního projektu vyžaduje období 6 až 8 měsíců, každý projekt je navržen a řízen nezávisle jeho samotnými účastníky a je podroben minimálnímu administrativnímu řízení.

Návrhy projektů na příslušných mezinárodních formulářích je nutno podávat prostřednictvím sekretariátu Národního programového koordinátora a to neomezeně, kdykoliv v průběhu celého roku.

8.4.2.3. Kritéria projektů EUREKY

- spolupráce podniků a výzkumných organizací neméně ze dvou členských zemí,
- dosažení znatelného pokroku (inovace vyššího řádu) v technické i užitné hodnotě vyvíjeného výrobku, technologického procesu nebo služby,
- perspektiva tržního uplatnění, finančního zisku z realizace projektu,
- řešení a komerční využívání projektů je určeno pro civilní sektor,

- účastníci projektu musí mít technické, finanční a řídicí schopnosti a kompetence pro jeho řešení.

8.4.2.4. Financování projektů EUREKY

EUREKA nevytváří žádný společný finanční fond na podporu řešení projektů. Účast v projektech si hradí jejich účastníci sami, avšak spolupráce v rámci EUREKY umožňuje rychlou akumulaci finančních prostředků ze soukromých zdrojů a dotací nebo půjček z veřejných prostředků, protože ve většině členských zemí, včetně České republiky, existují finanční možnosti jak z veřejných, tak i dalších zdrojů na podporu účasti v programu EUREKA.

Vláda České republiky rozhodla finančně podporovat účast průmyslových podniků, výzkumných organizací i vysokých škol na řešení projektů EUREKA ze státního rozpočtu. Podpora jednotlivým řešením může činit až 50% finančních nákladů na výzkumnou část řešení.

O tuto podporu ze státních prostředků se žádá prostřednictvím sekretariátu Národního programového koordinátora EUREKY.

8.4.2.5. Organizační struktura programu EUREKA

Sekretariát programu EUREKA se sídlem v Bruselu zajišťuje všechny nezbytné činnosti pro koordinaci programu EUREKA, jako je provádění cirkulace nových projektů nebo vyhledávání vhodných zahraničních partnerů pro spolupráci, vydávání informačních materiálů a správu veřejné databáze. Sekretariát EUREKY věnuje velkou pozornost i problematice ochrany informací, duševního vlastnictví, průmyslových práv a standardizace.

Národní programový koordinátor řídí činnost programu EUREKA v jednotlivých členských zemích a zajišťuje veškeré aktivity spojené s programem EUREKA. Poskytuje všechny nezbytné informační, konzultační a poradenské služby, zajišťuje mezinárodní evaluaci projektů a předává návrhy projektů do mezinárodní sítě programu EUREKA. Napomáhá rovněž zabezpečovat i finanční podporu na řešení projektu.

Rada programu EUREKY České republiky působí jako poradní orgán MŠMT. Jejími členy jsou nezávislí experti z oblastí průmyslu a výzkumu. Rada programu projednává návrhy nových projektů s účastí českých organizací a vyjadřuje se i k předkládaným požadavkům na spolufinancování projektů ze státního rozpočtu. Členové Rady programu vykonávají rovněž činnost supervizorů projektů, jejichž řešiteli jsou české subjekty.

Skupina vysokých představitelů je řídicí grémium programu EUREKA. Tvoří ho vysocí vládní úředníci členských zemí a zástupce Evropské komise. Toto grémium odpovídá za přípravu základních strategických dokumentů, výměnu informací mezi členskými státy o možných oblastech spolupráce, schvaluje návrhy nových projektů a uděluje jim statut projektu EUREKA.

Konference ministrů je nejvyšším orgánem programu EUREKA. Zúčastňují se jí ministři vlád členských zemí a představitel Komise EU, kteří odpovídají za oblast výzkumu, vývoje a techniky. Konferenci ministrů přísluší rozhodovat o vývoji, zaměření a cílech programu a o přijímání nových členů.

8.4.2.6. Kontaktní adresy a Internet

Národní koordinátor programu (NPC) EUREKA v ČR

Ing. Josef Martinec

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Tel.: 257 193 512

Fax: 257 193 713

E-mail: josef.martinec@msmt.cz

Člen Skupiny vysokých představitelů (HLG) programu EUREKA za ČR

Doc. Ing. Karel Šperlink, CSc.

Prezident Asociace inovačního podnikání ČR

Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1

Tel./fax: 221 082 326

E-mail: sperlink@aipcr.cz

<http://www.eureka.be>

8.4.3. VĚDECKÉ PROGRAMY NATO (CIVILNÍ VÝZKUM)

Nový fenomén – terorismus – a zejména útok z 11. září 2001 přinesl pro Vědecký program NATO novou výzvu – efektivní zapojení tohoto programu do boje proti terorismu. Široké diskuse o novém poslání a struktuře programu, které proběhly v letech 2002 a 2003, vyústily do návrhu nové struktury programu, která by lépe korespondovala se současným posláním a cíli aliance, a která by rovněž novým způsobem financování zaručila efektivnější využití vynakládaných prostředků. Široce a podrobně byla diskutována i zásadní otázka legitimacy civilního vědeckého programu v rámci obranné vojenské aliance s jednoznačným závěrem: takový program bude legitimní pokud bude korespondovat s hlavními současnými cíli aliance – obranou proti terorismu, zamezením dalším ohrožením bezpečnosti a prioritami partnerských zemí. V roce 2004 byl program restrukturalizován a od roku 2005 probíhá činnost podle nové struktury. Podrobné informace o restrukturalizovaném Vědeckém programu NATO je možné získat na webové stránce „NATO Science Programme“ na adrese <http://www.nato.int/science>.

8.4.3.1. Struktura vědeckého programu

Změna orientace Vědeckého programu NATO na bezpečnost si vyžádala celkovou zásadní restrukturalizaci programu. Nový program pod názvem „Security Through Science“ si ponechává své zaměření na budování kontaktů mezi vědeckou komunitou členských zemí NATO a vědci z partnerských zemí a zemí tzv. Mediterranean Dialogue (země Severní Afriky, Izraele a Jordánska), požaduje však, aby podporované aktivity obsahovaly prvky bezpečnosti. Jak již bylo zmíněno v úvodu, prioritní témata výzkumu budou vybírána ve třech hlavních oblastech:

- Obrana proti terorismu
- Zamezení dalších ohrožení bezpečnosti
- Priority partnerských zemí

Dosavadní struktura poradních panelů byla v r. 2004 nahrazena novými:

- Chemistry / Biology / Physics (CBP) Panel
- Information and Communications Security (ICS) Panel
- Environmental Security (ESP) Panel
- Human and Societal Dynamics (HSD) Panel

8.4.3.2. NATO Science Fellowships Programme

Jedním ze subprogramů Vědeckého programu NATO byl „Science Fellowships Programme“, který byl organizován decentralizovaným způsobem prostřednictvím národních programů jednotlivých členských zemí NATO, tzn. každá členská země obdržela podle předem stanoveného klíče určitý objem finančních prostředků, které pak národní kanceláře pověřené v jednotlivých členských zemích NATO administrací programu použily k podpoře studijních pobytů svých vědců v jiných členských zemích NATO či partnerských zemích nebo k podpoře studijních pobytů vědců z partnerských zemí v členských zemích NATO.

Nově orientovaný restrukturalizovaný program doznal i v této oblasti zásadní změny. NATO Science Fellowships Programme bude v budoucnu orientován výhradně na partnerské země s použitím nových forem podpory, které zajistí efektivnější využití vynaložených prostředků. Národní programy jednotlivých členských zemí byly ukončeny koncem roku 2005 a program bude administrován centrálně – z Bruselu.

8.4.3.3. Kontakty a informace

Představitel České republiky ve Vědeckém výboru NATO byla jmenována v červnu 2003 zástupkyně ředitele Fyzikálního ústavu AV ČR Milada Glogarová, prom. fyz., CSc. Lze ji kontaktovat na adrese:

Milada Glogarová, prom., fyz., CSc.

zástupkyně ředitele

Fyzikální ústav AV ČR

Na Slovance 2

181 21 Praha 8

Tel.: +420 266 052 708

E-mail: glogar@fzu.cz

Informace je možné získat na adresách:

<http://www.nato.int/science>

<http://www.msmt.cz>

8.4.4. SPOLUPRÁCE S ESA

Evropská kosmická agentura (dále jen ESA z anglického European Space Agency) je mezinárodní mezivládní organizací pro rozvoj kosmického výzkumu a kosmických technologií, která byla zřízena Úmluvou 30. května 1975. Ta nabyla platnosti 30. května 1980. ESA vystupuje jako rovnocenný partner jiných významných kosmických agentur, jako je americká NASA, japonská NASDA, agentury indická, ruská a další. V současné době je plnoprávními členy ESA 14 evropských států: Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Německo, Nizozemí, Norsko, Rakousko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie. Zvláštní postavení kooperujícího člena má dále Kanada. Kromě toho uzavřela ESA dohody o spolupráci s dalšími evropskými zeměmi: v roce 1991 s Ma-

d'arskem, v roce 1992 s Rumunskem, v roce 1994 s Polskem a v roce 1996 s Portugalskem. Dohodu o spolupráci s Českou republikou uzavřela ESA 7. listopadu 1996.

ESA má své sídlo v Paříži, kde sídlí generální ředitelství a současně také Council (Rada ESA), který je nejvyšším orgánem, sestávajícím ze zástupců členských států.

Kromě svého sídla v Paříži disponuje agentura špičkově vybavenými výzkumnými centry:

The European Space Research and Technology Centre (ESTEC) je umístěn v Noordwijku v Nizozemí. Do tohoto střediska je soustředěn výzkum v oblasti kosmické fyziky a astronomie, mikrogravitace, telekomunikací a pozorování Země. V ESTECu, který je největším výzkumným střediskem ESA, sídlí také Space Science Directorate.

The European Space Operations Centre (ESOC) sídlí v Darmstadtu v Německu, zajišťuje činnost kosmických objektů na oběžné dráze. ESOC řídí provoz umělých družic a přijímá a zpracovává údaje z různých vědeckých experimentů (jako jsou vědecká data, informace o počasí, zobrazení Země).

The European Space Research Institute (ESRIN) se nachází ve Frascati v Itálii, blízko Říma. ESRIN je odpovědný za řešení problematiky získávání, zpracování a distribuce dat z družicových aparatur určených pro pozorování Země.

V Kolíně nad Rýnem sídlí European Astronauts Centre, který je odpovědný za výběr, hodnocení kvalifikačních schopností a pořádání výcviku budoucích evropských astronautů.

Obsah spolupráce je v současné době široký a zahrnuje většinu stávajících oblastí kosmického výzkumu i jeho aplikace. Řešitelům, kteří spolupracují s ESA, byly od roku 1996 poskytovány dotace na projekty na základě výběrového řízení v rámci programu KONTAKT.

Od roku 1997 pracovala při MŠMT Rada pro spolupráci s ESA (RSE), která ustavila experty pro tyto oblasti výzkumu: kosmická astronomie, kosmická fyzika, pozorování Země, telekomunikace a navigace, kosmická biologie a lékařství, zpracování materiálů, inženýrství a pozemský segment a kosmické právo. Rada byla poradním nástrojem MŠMT pro uvedení této rámcové dohody do života a pro plnění následných prováděcích ujednání mezi oběma smluvními stranami. Rada navrhuje formy aktivit spolupráce, posuzuje předkládané návrhy projektů, sleduje jejich provádění a napomáhá rozšiřování potřebných informací o možnostech spolupráce. V průběhu roku 2004 došlo ke sloučení výše zmíněné Rady pro spolupráci s ESA s Národním komitétem pro výzkum a využití kosmu (vytvořeného AV ČR v r. 1998) do jednoho orgánu s jasně vymezenými kompetencemi s názvem Rada pro kosmické aktivity, který bude poradním orgánem MŠMT se statutem, schváleným Příkazem ministryně školství, mládeže a tělovýchovy.

Rámcová smlouva o spolupráci s ESA umožňuje i školení a získávání praktických zkušeností pro mladé vědce a postgraduální studenty přímo ve výzkumných institucích ESA. Písemné přihlášky lze adresovat na sekretariát České kosmické kanceláře – viz dále. Podobně je také možné využít bezplatné možnosti uvedení kontaktní adresy pracoviště v oficiálním katalogu kosmických institucí Evropy, který je každoročně vydáván v Paříži.

V roce 2000 byla podepsána dohoda o vstupu České republiky do programu PRODEX. Tento vědecký program Evropské kosmické agentury je otevřen účastníkům ze členských zemí, kteří se mohou přihlašovat do běžících projektů, případně navrhnout projekty vlastní. Financování české účasti v programu PRODEX je založeno na

principu „juste d’retour“, tedy příspěvku odpovídajícímu rozsahu schválené české účasti, zvýšenému o nevelké výdaje na administraci. Zájemci o vstup do tohoto programu necht’ kontaktují MŠMT nebo Radu pro spolupráci s ESA pro bližší informace.

V roce 2001 přijala Rada ESA rezoluci o zřízení zvláštního Programu pro evropské spolupracující státy, pracovně nazvaného PECS (Plan for European Cooperating States), umožňujícího širší zapojení do činnosti ESA i perspektivním nečlenským evropským zemím (Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rumunsko) bez rizika nadměrného ekonomického zatížení. Zúčastněné země nebudou platit členský poplatek, nýbrž pouze příspěvek ve výši aktuální účasti a budou jim také přístupné průmyslové tendry vypisované ESA.

Účast ČR na programech ESA předpokládá finanční příspěvek ve výši 1 mil. eur ročně. Zahájení programu připadá v úvahu po ukončení legislativních procedur na straně ČR i ESA, kdy po podpisu Dohody evropského spolupracujícího státu mezi Českou republikou a ESA v listopadu 2003 následovalo schválení Dohody oběma komorami Parlamentu ČR. Po svém vstupu v platnost nahradila tato Dohoda předchozí dohodu, uzavřenou v roce 1996.

V roce 2004 bylo vypsáno výběrové řízení na podávání návrhů projektů a účastí českých subjektů v projektech ESA v rámci programu PECS. Podané návrhy jak z akademických pracovišť, tak zejména z průmyslových podniků budou posouzeny a připravena tzv. „Listina programu PECS“, jež bude obsahovat seznam schválených účastí českých řešitelů v programech ESA včetně výše nákladů na tyto účasti. Pracovníci ESA také v průběhu roku 2002 navštívili řadu českých podniků, jejichž činnost souvisí s kosmickým výzkumem a technologiemi, a publikovali zprávu o různých aspektech připravenosti českého průmyslu na tento typ spolupráce. Kosmickému výzkumu se věnuje i tzv. Vesmírná rada (Space Council) složená ze zástupců členských států EU a ESA. Vesmírná rada se snaží koordinovat aktivity členských států EU a ESA.

8.4.4.1. Kontakty a informace:

1) EUROPEAN SPACE AGENCY

Headquarters:

8-10 rue Mario Nikis

F-75738 Paris Cedex

FRANCE

tel.: +33 (0) 1 53 69 76 54

fax: +33 (0) 1 53 69 75 60/61/62

<http://www.esa.int>

2) Česká kosmická kancelář

Kateřinská 10

128 00 Praha 2

Tel.: 224 918 288

Fax: 224 914 121

e-mail: jan.kolar@czechspace.cz

<http://www.czechspace.cz>

3) <http://www.msmt.cz/>

8.5. OSTATNÍ MNOHOSTRANNÉ SPOLUPRÁCE

8.5.1. THE EUROPEAN SCIENCE FOUNDATION – ESF

ESF podporuje kvalitní vědeckou činnost v rámci celé Evropy. Je to Evropské společenství národních organizací odpovědných za finanční podporu vědeckého výzkumu (např. grantové agentury). Byla ustavena v roce 1974 a v roce 2005 měla 78 členských organizací (vědeckých institucí, akademií, grantových agentur apod.) ze 30 států. ESF je nevládní instituce, i když její členové jsou často organizacemi financovanými převážně vládami. ESF úzce spolupracuje s Evropskou komisí v oblasti vědeckých zájmů.

ESF má za úkol zprostředkovat a usnadnit spojení vědeckých pracovníků z různých zemí, aby spolupracovali na závažných projektech společného zájmu, aby spolupráce umožnila obecnější využití velkých a nákladných zařízení a aby na základě výsledků spolupráce mohly být ustaveny nové směry ve výzkumu.

ESF ve spolupráci s členskými organizacemi průběžně pracuje na vývoji vědní politiky strategicky důležité pro Evropu. V oblasti mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji se ESF zabývá tzv. EUROCORES, vědeckými projekty s mezinárodní účastí.

Z České republiky jsou od roku 1999 členskými organizacemi ESF Grantová agentura ČR a Akademie věd ČR.

ESF rovněž úzce spolupracuje s COST a zajišťuje činnosti kanceláře COST – viz informaci o programu COST.

Členský příspěvek České republiky (tj. společně GA ČR a AV ČR) činí zhruba 45.000 euro za rok. Náklady na členství České republiky v European Science Foundation jsou hrazeny z dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, z rozpočtu mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji.

Podrobné informace o European Science Foundation lze nalézt na domovské stránce ESF: www.esf.org a http://www.gacr.cz/gacr/Zakl_ramec.htm

8.5.2. INTAS

INTAS - Mezinárodní sdružení na podporu spolupráce v oblasti vědy a výzkumu s bývalými státy Sovětského svazu a Ruska. Roku 2001 se Česká republika stala řádným členem mezinárodní organizace INTAS. Koordinací spolupráce bylo pověřeno Technologické centrum AV ČR. Kontaktní webové stránky: <http://www.intas.be/>. Zástupcem ČR v tzv. Generálním shromáždění INTAS je: Ing. Emil Kraemer, CSc. – Technologické centrum AV ČR, e-mail: kraemer@tc.cas.cz, tel: 234 006 112, fax: 220 922 698. INTAS podporuje spolupráci využíváním bottom up přístupu v celé šíři vědních oblastí od teoretické fyziky až po ekonomické, společenské a humanitní vědy, a to formou výzkumných projektů, podporou sítí, výzkumných infrastruktur, konferencí, letních škol a různých typů stipendií pro mladé vědecké pracovníky. INTAS je finančně podporován z rozpočtu rámcových programů ES. Financování projektů se provádí po jejich evaluaci z rozpočtu INTAS, další informace na uvedených adresách INTAS a TC AV ČR. Další informace na adrese <http://www.msmt.cz> a <http://www.tc.cas.cz>.

8.5.3. EMBC

EMBC - The European Molecular Biology Conference (Evropská konference pro molekulární biologii). Česká republika přistoupila v roce 1994 k Dohodě ustavující EMBC a je od roku 1995 jejím řádným členem.

EMBC je mezivládní organizace zajišťující kooperaci evropských států v základním výzkumu v molekulární biologii a příbuzných vědách. Dohoda ustavující EMBC byla podepsána v únoru 1969 Francií, SRN, Nizozemím, Norskem, Švédskem, Švýcarskem, Velkou Británií, Rakouskem, Dánskem. Postupně k Dohodě přistoupily další evropské země a Izrael. V současné době má 24 členů. Činnost EMBC se řídí Všeobecným programem, který zahrnuje především přidělování stipendií pro výzkum, vypracování programů kursů, workshopů a symposií.

Studijní pobyty - dlouhodobé, jedno- až dvouleté, nebo krátkodobé - jsou nejdůležitější formou spolupráce pro českou vědeckou komunitu. Každý uchazeč o některou z forem studijního pobytu předloží vlastní projekt, který je odborně posouzen a přijetí nebo odmítnutí uchazeče se řídí výhradně závažností a originalitou projektu.

Formuláře přihlášek, podrobnější informace a zápisy ze zasedání EMBC jsou k dispozici v Odboru mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji, MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, tel.: 257 193 242, fax: 257 193 713. Další informace lze získat také na www stránce EMBC: www.embo.org/embc

8.5.4. OECD

OECD – Organization for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj). Výkonným orgánem OECD pro oblast výzkumu a vývoje je Direktorát pro vědu, techniku a průmysl (DSTI), pod který spadají tři úzce spolupracující výbory: Výbor pro vědní a technickou politiku (CSTP – Committee for Science and Technology Policy), Průmyslový výbor (IC – Industry Committee) a Výbor pro informační a komunikační politiku (ICCP – Information, Computer and Communications Policy).

Základní priority DSTI pro nejbližší období jsou trendy ve vědní a technické politice členských zemí OECD, ekonomika postavená na vzdělanosti - knowledge based economy, globalizace a mezinárodní spolupráce.

Pracovní program CSTP obsahuje zejména vypracovávání pravidelných zpráv o průmyslových a technických politikách členských zemí (Science, Technology and Industry Outlook), přehledu vědní a technické politiky vybrané země (Country Review), přehledu vybrané konkrétní problematiky v členských zemích (Thematic Review), dále zahrnuje koordinaci v oblasti statistických údajů za vědu a techniku, sledování strukturálních změn výkonnosti ekonomiky, hospodářské soutěže a inovačních systémů členských zemí.

Těžiště aktivní účasti MŠMT na spolupráci s OECD v oblasti výzkumu a vývoje je soustředěno na vlastní činnosti CSTP a na práci v pracovních skupinách tohoto výboru, kterými jsou Pracovní skupina pro vědní systém (Working Group on Global Science Forum), Pracovní skupina pro inovační a technickou politiku (Working Group on Innovation and Technology Policy) a Pracovní skupina pro biotechnologie (Working Party on Biotechnology).

Současné s tím participuje MŠMT v koordinaci s dalšími ústředními orgány na činnosti těchto pracovních skupin v rámci CSTP: Skupina národních expertů pro vědní a technické ukazatele (National Experts on Science and Technology Indicators), zabezpečovaná Českým statistickým úřadem, Smišená skupina expertů pro techniku, produktivitu a tvorbu pracovních příležitostí (Joint Expert Group on Technology, Productivity and Job Creation), zabezpečovaná Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Ve dnech 29.–30. ledna 2004 se konalo zasedání výboru CSTP na ministerské úrovni. Výbor připravil v konsenzu všech členských zemí pro zasedání ministrů tři klíčová

témata: „Managing the science – innovation interface“, „Meeting the challenges for human resources in science and technology“ a „International co-operation in science and technology“

Koncem roku 2005 byla za přispění iniciativy pracovníků ČVUT otevřena aktivita INCF (International Neuroinformatic Coordination Facility), která sdružuje významné světové odborníky na tuto problematiku a její technické bezpečnostní aplikace. Kromě toho již řadu let probíhají a jsou podporovány aktivity v oblasti jaderné bezpečnosti např. účast ČR v programech ROSA, HALDEN a dalších.

Další informace lze získat na adrese <http://www.oecd.org>

8.5.5. CERN A SÚJV DUBNA

ČR je rovněž členem CERN a SÚJV Dubna, mezinárodních organizací pro výzkum v oblasti jaderné a subjaderné fyziky a fyziky elementárních částic a vysokých energií. Spolupráci zajišťují Výbor pro spolupráci s CERN a Výbor pro spolupráci s SÚJV Dubna. Předsedou výboru pro CERN je prof. Ing. Jiří Niederle, DrSc. – Fyzikální ústav AV ČR a výboru pro SÚJV Dubna – Ing. Rostislav Mach, DrSc. – Ústav jaderné fyziky AV ČR. Obě členství zajišťuje po organizační finanční stránce do roku 2004 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo zahraničních věcí – odbor 32 – mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji MŠMT. Projekty CERN a SÚJV Dubna jsou také částečně podporovány z programu INGO.

Od ledna 2004 jsou na další období finančně zabezpečeny účasti institucí ČR ve významných programech CERN jako jsou ATLAS, ALICE, KOMPAS a další z účelových prostředků MŠMT v rámci Národního programu výzkumu I, dílčího programu „Mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji“. Informace jsou k dispozici jednak u RNDr. Miloše Chvojky, CSc. (milos.chvojka@msmt.cz – organizační otázky) a jednak Mgr. Martiny Hanzlové (martina.hanzlova@msmt.cz – finanční podpora). Další informace jsou k dispozici např. na adresách: <http://www.cern.ch> a <http://www.hep.fzu.cz/>.

8.5.6. STŘEDOEVROPSKÁ INICIATIVA – CEI (CENTRAL EUROPEAN INITIATIVE)

V rámci pracovní skupiny pro vědu a techniku jsou podporovány (ve velmi omezeném počtu) vědeckotechnické projekty, které se zabývají problematikou typickou pro region střední Evropy. Podvýboru předsedá Itálie, zástupci ČR: Ing. Petr Křenek, CSc. a RNDr. Josef Janda – odbor mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji MŠMT. Sídlem podvýboru je Terst, Itálie.

V polovině roku 2005 se v rámci CEI uskutečnila výzva k podání návrhů na projekty v oblasti nanověd v rámci mezinárodní soutěže NANOCHALLENGE organizované společností VENETO NANOTECH, PADOVA (www.nanochallenge.com). Výzva byla určena studentům, absolventům univerzit, vědcům, profesorům, ale i podnikatelům, zaměstnancům, vynálezci i vývojovým pracovníkům z oblasti jak základního tak i aplikovaného výzkumu. Organizátorům přišlo 70 přihlášek od firem z 30 států z celého světa. Zvítězila firma ze Singapuru.

Kontaktní adresa: <http://www.ceinet.org/index.php>
http://www.ceinet.org/view/07/07_05.htm.

Podpora je možná z programu KONTAKT.

8.5.7. VISEGRÁDSKÁ SKUPINA – VISEGRAD GROUP

Visegrádská skupina má rovněž pracovní skupinu pro vědu a techniku. Pracovní skupina se schází (obvykle s přizváním Slovinské republiky) jednou ročně v jedné z členských zemí na úrovni ministrů nebo náměstků ministrů s tématy, týkajícími se výměny zkušeností a návrhy společných postupů v účasti na programech a projektech EU. Naposledy se skupina sešla v květnu 2005 v Polsku a vypracovala společné stanovisko V4 a Slovinska k přípravě rámcových programů z hlediska Visegrádské skupiny. Společné projekty nejsou zatím zřizovány. Další informace: <http://www.visegradgroup.org/>.

8.6. DVOUSTRANNÁ SPOLUPRÁCE

V současné době má Česká republika nejdůležitější závazky v oblasti spolupráce ve výzkumu a vývoji s následujícími státy (tzv. dohody o vědeckotechnické spolupráci): USA, Francie, Spolková republika Německo, Itálie, Japonsko, Mexiko, Řecko, Slovinsko, Španělsko, Korejská republika, Slovensko, Čínská lidová republika, Maďarsko a Polsko. Kromě toho existuje řada dalších dohod, zvláště jde o tzv. Kulturní dohody nebo dohody o obchodní, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci – viz dále. Gestorem sjednávání a plnění dohod o vědeckotechnické spolupráci je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Dále existují závazky vyplývající z tzv. vládních dohod o obchodní, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci. Jedná se zejména o následující státy: Belgie, Bulharsko, Finsko, Francie, KLDK (dohoda se z pochopitelných důvodů neuplatňuje), Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Velká Británie. Gestorem plnění závazků vyplývajících z těchto dohod je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Dohody jsou postupně překonávány novými smluvními vztahy a je tendence řešit oblast výzkumu a vývoje samostatně. V některých případech se plnění takovýchto dohod pro oblast vědeckotechnické spolupráce řeší přizváním zástupce MŠMT do orgánů těchto dohod.

Nově byly po roce 1993 sjednány, již vládou České republiky, další dohody o obchodní, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci s několika zeměmi bývalého SSSR – Ruskou federací, Kazachstánem, Tádžikistánem, Uzbekistánem, Litvou, Lotyšskem a Estonskem. Tzv. „čisté dohody“ o vědeckotechnické spolupráci byly po roce 1993 sjednány např. s Čínskou lidovou republikou, Korejskou republikou, Mexikem, Slovinskou republikou, USA, Slovenskou republikou, Polskem a Maďarskem.

Dvoustranné dohody o vědeckotechnické spolupráci jsou přístupné kromě oblasti školství a AV ČR všem resortům a také všem ostatním právnickým osobám výzkumu a vývoje.

Závazky v oblasti výzkumu a vývoje vyplývají rovněž z tzv. dohod o kulturní a vědecké spolupráci - gestorem plnění je Ministerstvo zahraničních věcí ve spolupráci s MŠMT (školství a věda) a Ministerstvem kultury. Poněkud složitější je situace v Prováděcích plánech ke Kulturním dohodám (PPKD), které také obsahují části upravující spolupráci vědeckou. Na PPKD spolupracuje MŠMT a MK a dříve též ČSAV jako organizační složka státu, s MZV jakožto gestorem kulturních dohod. AV ČR v těchto PPKD má již nové postavení a rozdílný rozsah působnosti MŠMT v oblasti vzdělávání a v oblasti výzkumu je řešen v návaznosti na možnosti programů podpory mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji.

Na tomto místě je vhodné zmínit smluvní závazky, které uzavřela Akademie věd České republiky. Tyto dohody nemají však charakter vládních dohod, ale dohod mezi

nevládními organizacemi. Řada z nich byla uzavřena již před rokem 1989, kdy měly povahu meziresortního smluvního dokumentu, orientovaného ovšem podstatně více do oblasti základního výzkumu.

8.6.1. ZEMĚ EU

V zemích západní Evropy se největší důraz klade na mnohostrannou spolupráci ve výzkumu a vývoji, a to v rámci programů a organizací jako jsou EUREKA, COST a další a na spolupráci v rámci Evropské unie. Dvoustranné dohody jsou však přesto uzavírány i mezi zeměmi Evropské unie. Největší roli však hrají přímé kontakty mezi subjekty nebo nejsou tyto spolupráce podloženy řádnými právními akty mezinárodního charakteru. Zcela specifickou roli mají programy spolupráce Evropské unie, tzv. Rámcové programy spolupráce ve výzkumu a vývoji. Těmto programům byla věnována zvláštní kapitola.

8.6.1.1. Německo

S Německem byla v roce 1990 podepsána dvoustranná dohoda o vědeckotechnické spolupráci mezi vládou ČSFR a SRN, která přešla sukcesí na Českou republiku. V roce 1996 dalo německé spolkové ministerstvo pro vzdělávání a výzkum (BMBF) podnět k zintenzivnění spolupráce a k podpisu Prováděcího protokolu, ve kterém také byly zakotveny potřebné modalitty. Pravidelně se konají zasedání Smíšené komise pro vědeckotechnickou spolupráci a probíhají práce na společných dvoustranných projektech dvoustranné česko-německé vědeckotechnické spolupráce.

Na české straně je spolupráce řízena MŠMT ČR, na německé straně spolkovým ministerstvem pro vzdělávání, vědu, výzkum a technologie (BMBF).

Spolupráce je otevřena všem výzkumným pracovištím a týmům vysokých škol a jiných organizací, zabývajících se výzkumem nebo vývojem.

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie přehodnotila německá strana dosavadní obsah a formy bilaterální spolupráce. Ve snaze posunout dosavadní spolupráci na kvalitativně vyšší úroveň, přeje si postupně redukovat „klasickou“ formu vědeckotechnické spolupráce spočívající v podpoře mobility výměn vědců v rámci společných dvou až tříletých projektů, přijímaných na základě každoročních výzev k pevně stanoveným termínům s tím, že těžištěm budoucí bilaterální spolupráce se stanou národní programy výzkumu, které budou otevřeny pro země střední a východní Evropy.

Za další důležité oblasti budoucí bilaterální spolupráce jsou považovány rovněž spolupráce českých a německých vědců na přípravě témat pro 7. RP EU a účast českých subjektů v rámci sítě ERA NET, kde koordinátorem je německá strana.

Oficiální regionální výzvu, která otvírá německé národní programy výzkumu účastníkům ze zemí střední a východní Evropy, se všemi potřebnými informacemi o možnostech a podmínkách účasti v programech lze nalézt na webových adresách:

<http://www.bmbf.de/foerderungen/2198.php>

http://www.internationales-buero.de/foerderung_ib/WTZ/Europa/Announcement

Zveřejněna je rovněž na webových stránkách MŠMT pod bilaterální spoluprací s Německem.

Projekty spolupráce v oblasti základního výzkumu by měly být směřovány do DAAD.

V průběhu roku 2003 byla podepsána nová dohoda mezi AV ČR a DAAD, umožňující v rámci společných projektů výměnu vědců, zejména mladých. V průběhu roku 2004 došlo mezi AV ČR a MŠMT k dohodě, která umožňuje zapojit do programu také vědecké týmy vysokých škol, jejichž výměny budou podporovány z programů MŠMT. Výzva k podávání návrhů projektů v roce 2004, zveřejněná na webových stránkách AVČR, již umožňuje využití programu všemi relevantními vědeckými a výzkumnými institucemi.

Bližší informace lze nalézt na adrese: <http://www.cas.cz> pod aktuálními informacemi zahraničního odboru.

V původní klasické formě společných dvou až tříletých projektů nadále pokračuje spolupráce v oblasti projektů se zemědělskou tematikou, které jsou na německé straně podporovány spolkovým ministerstvem pro ochranu spotřebitele, výživu a zemědělství (BMVEL) a na české straně MŠMT. Další výzva pro podávání návrhů nových projektů byla zveřejněna v průběhu roku 2005.

Kontaktní adresy:

1) **Koordinace bilaterální spolupráce na české straně:**

MŠMT ČR

odbor mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Ing. Jan Talíř

Tel.: 257 193 838

E-mail: jan.talir@msmt.cz

2) **Administrace projektů přijatých k podpoře:**

Asociace inovačního podnikání ČR

paní Iveta Němečková

Novotného lávka 5, 116 08 Praha 1

tel.: 221 082 275

E-mail: nemeckova@aipcr.cz

3) **Koordinace bilaterální spolupráce na německé straně:**

Osteuropa-Verbindungsbüro Bonn

Karin Wedde-Mühlhausen

Köningswinterer Strasse 522-524, 532 27 Bonn

tel.: 00 49 228 449 2453

fax: 00 49 228 449 2400

8.6.1.2. Francie

Francie je země s jedním z největších výzkumných potenciálů v Evropě. Z historických důvodů a také z různých důvodů současných (snaha o upevnování postavení v Evropě) vždy měla a má velký zájem o širokou spolupráci s ČR. S Francií je podepsána dohoda o vědeckotechnické spolupráci z roku 1965. V roce 1996 byl sjednán tzv. Program integrovaných akcí BARRANDE. Tento program spočívá ve financování výměn pracovníků na společných projektech, ale svým rozsahem, způsobem koordinace (CNRS, INRA, CNES a další), administrace (francouzská agentura EGIDE) a zkušenostmi s podobnými programy, běžícími již v řadě zemí, znamená

velký krok vpřed. Bilaterální spolupráce s Francií se orientuje na podporu státních institucí a dochází zde ke kontaktu s nejvýznamnějšími francouzskými agenturami jako je CNRS, INSERM, INRA a další. Spolupráce přináší také možnosti zapojování do rámcových programů a podporuje převádění výsledků výzkumu do praxe.

V roce 2004 byla vyhlášena výzva k veřejné soutěži v rámci programu „BARRANDE 2005–2006“.

Program „BARRANDE 2005–2006“ je otevřen všem výzkumným pracovištím a týmům vysokých škol a jiných organizací zabývajících se výzkumem nebo vývojem a může být zaměřen do kterékoli oblasti vědy. Základem programu je finanční podpora dvouletých společných projektů českých a francouzských výzkumných týmů v různých oblastech vědy. Každý projekt musí mít odpovědného řešitele na české straně i francouzské straně.

Návrhy projektů budou po vyhodnocení vědeckými odborníky v každé zemi posuzovány a vybrány pro finanční podporu česko-francouzskou výběrovou komisí.

Bude-li projekt přijat česko-francouzskou výběrovou komisí, budou finančně podporovány krátkodobé výměny vědeckých pracovníků a doktorandů (počítá se s typickou délkou 1–2 x 2 týdny nebo 1 x 1 měsíc pro každou stranu).

Za českou stranu bude tato forma spolupráce podporována účelovou dotací, ze které budou čeští řešitelé zajišťovat pobyt francouzského pracovníka a svoje vlastní cestovní náklady i s pojištěním pro cesty do Francie. Francouzský partner bude zajišťovat pobyt českého pracovníka a svoje vlastní cestovní náklady i s pojištěním pro cesty do ČR.

Financování je každoroční. Proto na konci prvního roku řešení musí být předložena dílčí zpráva o řešení projektu s finančním vypořádáním. Při ukončení projektu musí být vypracována zpráva zahrnující vědecké výsledky, finanční zpráva a perspektivy spolupráce.

V listopadu 2005 se uskutečnilo zasedání Smíšené komise pro výběr projektů a také byl přijat harmonogram programu na rok 2006 a další roky. Francouzská strana kromě toho navrhla, aby byly více podporovány ty projekty, jejichž řešitelé již pracují na podobném tématu v rámci bilaterální spolupráce s jinou evropskou zemí.

Z hlediska administrace programu bylo přijato rozhodnutí, že počínaje výzvou, která byla publikována v roce 2004, již řešitelé přijatých projektů nebudou odděleně žádat o podporu na druhý rok řešení.

Další výzva bude publikována v průběhu roku 2006 a koncem roku 2006 se předpokládá zasedání výběrové komise a výběr projektů na léta 2007–2008.

Příslušné formuláře jsou dostupné na www.msmt.cz.

Kontakty:

Pro francouzské účastníky:

Agentura EGIDE, Paris, tel.: 00 31 1 40 40 57 48

Pro české účastníky:

Asociace inovačního podnikání

Mgr. Věra Mísařová

Novotného lávka 5

116 68 Praha 1

tel.: 221 082 274

fax: 221 082 276

8.6.1.3. Itálie

S Itálií je sjednána Dohoda o vědeckotechnické spolupráci z roku 1990. V roce 1998 byl sjednán k této dohodě Program spolupráce. Proběhl také první výběr projektů. V první polovině roku 2001 proběhlo další výběrové řízení. Na počátku roku 2002 se pak uskutečnil výběr společných projektů na období let 2002–2004. Zveřejnění další výzvy k předkládání společných česko-italských projektů se předpokládalo ve druhém pololetí 2005. Místo toho však projevila italská strana prozatím zájem stávající projekty prodloužit.

8.6.1.4. Rakousko

Rakousko je zemí se silným smyslem pro střeoevropský region a přestože potenciál jeho výzkumu nedosahuje evropských špiček, lze ve spojení s jeho pracovišti zapojení do evropských struktur snadněji dosáhnout.

V roce 1997 došlo s Rakouskem k ujednání o rozšíření programu spolupráce AKTION a rakouská i česká strana přistoupily ke konkrétní spolupráci formou vyhlášení společných projektů ve výzkumu a vývoji, jež jsou přijímány na základě rozhodnutí společné vědecké subkomise, která byla za tím účelem ustavena. Gestorem této spolupráce je na rakouské straně Spolkové ministerstvo vzdělávání, vědy a kultury. Projekty jsou dvouleté. Na administraci projektů se podílí jednatelství AKTION Česká republika – Rakousko (příprava a organizace výzev k podávání návrhů a zasedání společné vědecké subkomise) a Asociace inovačního podnikání ČR (úhrady cestovního a pobytových nákladů).

Pro rok 2006 bylo vypsáno výběrové řízení s uzávěrkou v říjnu 2005. Projekty bude vybírat společná vědecká subkomise v únoru 2006. Pro další léta předpokládáme obdobné postupy.

Bližší informace poskytuje jednatelství AKTION Česká republika – Rakousko, pokyny a formuláře jsou na internetové adrese: <http://www.DZS.CZ/AKTION/aktion.htm>.

Jednatelství AKTION Česká republika – Rakousko DZS MŠMT ČR

Senovážné náměstí 26

111 21 Praha 1

jednatelka: Ing. Helena Hanzlová

tel.: 224 230 069

224 398 234

224 398 202

fax: 224 229 698

E-mail: aktion@dzs.cz

Mgr. Věra Mísařová

Asociace inovačního podnikání ČR

Novotného lávka 5

116 68 Praha 1

tel.: 221 082 274

fax: 221 082 276

E-mail: misarova@aipcr.cz

8.6.1.5. Řecko

S Řeckem je sjednána dvoustranná Dohoda o vědeckotechnické spolupráci z roku 1984, která se intenzívně plní podle dvouletých prováděcích protokolů, obsahujících seznam společných projektů.

V únoru 2003 zasedala Společná česko-řecká smíšená komise pro vědeckotechnickou spolupráci, která přijala Pracovní program vědeckotechnické spolupráce na období 2003–2005 včetně podmínek spolupráce. Na tomto zasedání byly vybrány společné česko-řecké projekty, které budou obě strany podporovat. Česká strana poskytuje řešitelům přijatých projektů prostředky na mobilitu, které jsou hrazeny prostřednictvím Asociace inovačního podnikání ČR. Na základě veřejné soutěže se řešitelé mohou ucházet o další podporu svých projektů. Jejich seznam je uveden na www.msmt.cz

V průběhu prvního čtvrtletí 2005 byla zveřejněna další výzva k podávání návrhů společných česko-řeckých projektů na další období. Další jednání Společné komise proběhlo na podzim roku 2005 a byl přijat seznam společných projektů. Informace jsou uveřejněny na webových stránkách MŠMT.

Kontaktní adresa:

Ing. Jan Kofron

Asociace inovačního podnikání ČR
Novotného lávka 5

116 68 Praha 1

tel.: 221 082 274

E-mail: kofron@aipcr.cz

8.6.1.6. Belgie – Vlámské společenství

S Vlámským společenstvím Belgie byla v roce 2003 zahájena česko-vlámská spolupráce ve výzkumu a vývoji na podporu společných projektů. Tato spolupráce se uskutečňuje na základě Dohody o spolupráci mezi vládou České republiky a Vlámskou vládou, která byla podepsána v roce 2002.

V březnu roku 2003 byla zveřejněna výzva k podávání návrhů na dvouleté česko-vlámské projekty ze všech oblastí výzkumu a vývoje, a to na období 2004–2005. V průběhu roku 2003 proběhlo výběrové řízení projektů v každé zemi. Následovalo zasedání bilaterální výběrové komise, která rozhodla o konečném výběru projektů pro oboustrannou finanční podporu.

Na jaře roku 2005 byla zveřejněna další výzva. Zasedání bilaterální výběrové komise se uskutečnilo v prosinci 2005 a bylo přijato 16 nových společných projektů na léta 2006–2007. Další řízení se předpokládá v roce 2007.

Bližší informace o této spolupráci včetně seznamu přijatých projektů na období 2004–2005 a další období jsou uveřejněny na www.msmt.cz.

8.6.1.7. Maďarsko

Vzhledem ke způsobu financování je možno v Maďarsku dvoustranný mezinárodní výzkumný projekt dotovat ze státních prostředků pouze na základě uzavřené mezivládní dohody. Dohoda o vědeckotechnické spolupráci s ČR byla podepsána v Praze v červnu 2001. Byla vytvořena Smíšená komise a vyhlášena výzva k podávání návrhů bilaterálních projektů na léta 2004–2005. Tato výzva byla uzavřena a v současné době je v řešení 6 projektů. Další výzva se uskutečnila v první polovině roku 2004 a v říjnu

2004 přijala Smíšená komise k řešení dalších 13 projektů bilaterální spolupráce. Nová výzva proběhla v roce 2005. Na začátku roku 2006 dojde v Budapešti k výběru nových projektů na období 2006-2007.

Bližší informace obdrží zájemci na odboru mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, tel.: 257 193 720, fax: 257 193 713 – **RNDr. Josef Janda**, e-mail: josef.janda@msmt.cz.

8.6.1.8. Polsko

Na základě Dohody o vědeckotechnické spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky podepsané 13. 1. 2000 přijímají se návrhy ze všech oborů výzkumu a vývoje s dobou trvání dva roky na základě společných vědeckovýzkumných aktivit. Dohoda umožňuje různé formy spolupráce od společných projektů přes výměnu výzkumných pracovníků, informací, dokumentů, pořádání společných vědeckých setkání až po společné využívání či výměnu techniky.

Finanční požadavky českých řešitelů se mohou týkat podle dohody mezi oběma stranami především nákladů na mobilitu (pobytové a cestovní náklady). Předpokládá se, že polský partner zároveň podá příslušný návrh projektu na polské straně.

V roce 2005 probíhaly projekty vědeckotechnické spolupráce, které byly schváleny na léta 2004–2005. Začátkem roku 2006 očekáváme jednání s polskou stranou, které by umožnilo schválení společných projektů na další období.

Bližší informace obdrží zájemci na odboru mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, tel.: 257 193 720, fax: 257 193 713 – **RNDr. Josef Janda**, e-mail: josef.janda@msmt.cz.

8.6.1.9. Slovinsko

Dohoda byla podepsána na podzim 1995. Dohoda také formálně nahradila dohodu o vědeckotechnické spolupráci s bývalou Jugoslávií z roku 1989. Slovinsko je vyspělá země s průmyslovou i výzkumnou tradicí. Zasedání smíšené komise se konalo pravidelně každé dva roky, od r. 2002 se koná každoročně. Rovněž výzvy k podávání nových společných projektů jsou od r. 2002 vyhlášovány každým rokem. Poslední výzva byla vyhlášena v r. 2005. Podané návrhy projektů byly posouzeny a v závěru r. 2005 schválila smíšená komise vybrané projekty k podpoře na léta 2006–2007. V roce 2006 se plánuje další společná výzva.

8.6.1.10. Slovenská republika

V červnu 1999 byla podepsána Dohoda o vědeckotechnické spolupráci se Slovenskou republikou. Doplnila se tak důležitá součást vztahů ke Slovenské republice a vznikl předpoklad pro navázání oficiální spolupráce mezi odborníky obou zemí.

Výběrové řízení na podávání projektů na léta 2002–2003 bylo vyhlášeno s uzávěrkou 15. 10. 2001. Podávaly se návrhy projektů do všech oborů výzkumu a vývoje s dobou trvání dva roky. Dohoda umožňuje různé druhy aktivit od společných projektů přes výměnu výzkumných pracovníků, informací, dokumentů, pořádání společných vědeckých setkání až po společné využívání či výměnu techniky. Finanční požadavky českých řešitelů se mohou týkat podle dohody mezi oběma stranami především nákladů na mobilitu (pobytové a cestovní náklady).

Slovenský partner zároveň podává příslušný návrh projektu Ministerstvu školství Slovenské republiky podle jím zveřejněných pokynů.

Do prvního výběrového řízení bylo přihlášeno téměř 300 návrhů společných projektů. To sice znamená, že byl učiněn krok správným směrem, na druhé straně zdaleka ne všichni navrhovatelé kvalitních projektů mohli být uspokojeni, neboť mohlo být podpořeno cca 80 návrhů. Ani v roce 2001 zájem neochabl. Přihlásilo se více než 250 zájemců spolu se svými slovenskými partnery. Bylo vybráno 218 projektů s dobou řešení 2002–2003 Další výběrové řízení se uskutečnila v roce 2003 v Telči a v roce 2005 v Piešťanech. Pokaždé bylo vybráno cca 70 dvouletých projektů. Jejich aktuální seznam je k dispozici na webové stránce MŠMT. Další jednání se předpokládá v roce 2007 v ČR.

Bližší informace obdrží zájemci na odboru mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, tel.: 257 193 720, fax: 257 193 713 – **RNDr. Josef Janda**, e-mail: josef.janda@msmt.cz.

8.6.2. USA

Podpora společných česko-amerických projektů vychází z Dohody mezi vládou ČR a vládou USA o vědeckotechnické spolupráci podepsané v roce 1998. Shromážděním žádostí o podporu bilaterální spolupráce, zabezpečováním jejich hodnocení a vypracováním podkladů pro jednání Společné rady Dohody je pověřeno Americké vědecké informační středisko, o.p.s.

Na základě posudků jednotlivých návrhů doporučí Společná rada projekty pro projednání v rámci veřejné soutěže vyhlášené každoročně MŠMT.

Typy aktivit:

- Společný výzkumný projekt (maximální délka 4 roky) vypracovává český řešitel společně se svým americkým partnerem
- Společné vědecké konference, semináře, kurzy a workshopy se mohou konat v ČR nebo USA. Akce musí být přesně vymezená s účastí maximálně 10 vědců z každé strany. Jejich běžná doba trvání je 3–5 dnů a mohou zahrnovat související návštěvy vědeckých pracovišť. Vědci z jiných zemí se mohou zúčastnit na své náklady, na základě pozvání organizátorů akce.

Každá strana kryje základní výdaje na činnosti probíhající na vlastním území. Rozsah spolupráce zahrnuje všechny oblasti vědy a techniky: přírodní vědy a matematiku + technické vědy; zdravotnictví a lékařské vědy; energetiku; zemědělství; ochranu životního prostředí; standardizaci; využívání přírodních zdrojů; dopravu a vědní politiku.

Finanční prostředky slouží pouze k doplnění zdrojů, které již obě strany mají a které jsou určeny pro podporu vzájemné spolupráce. O podporu se mohou ucházet všechny české výzkumné instituce, jak univerzitní a akademické, tak i resortní a soukromé.

Kontaktní adresa:

AMVIS

Ing. Simona Lauerová

Valdštejská 20, Praha 1

Tel.: 257 530 113

Fax: 257 530 115

E-mail: lauerova@tiscali.cz

<http://www.amvis.cz>

Protokol o ujednání o vědecké a technické spolupráci mezi Národní vědeckou nadací USA (National Science Foundation) a MŠMT ČR byl podepsán v r. 1994 a nahradil Protokol o ujednání o spolupráci v základních oborech mezi Národní vědeckou nadací a Československou akademií věd. Národní vědecká nadace zodpovídá za koordinaci veškeré americké účasti a Akademie věd ČR byla pověřena koordinací české účasti. Obě strany realizují podle tohoto Protokolu i zapojování vysokých škol, výzkumných institucí a dalších vědeckých subjektů do svých aktivit. Na české straně AV ČR zřídila ve spolupráci s MŠMT Komisi pro spolupráci ČR s Národní vědeckou nadací USA, která působí jako vrcholný orgán pro posuzování a přijímání společných výzkumných projektů. V současné době je řešeno více než 30 společných projektů. Čeští řešitelé se mohou ucházet o podporu ve veřejných soutěžích programu KONTAKT.

ČR se také účastní výzkumu v oblasti vysokých energií a elementárních částic v laboratoři FERMILAB – experiment D0. Bližší informace lze získat u **RNDr. Miloše Lokajíčka** z FZÚ AV ČR – lokajicek@fzu.cz. Také tato spolupráce je finančně podporována z národních zdrojů.

8.6.3. RUSKÁ FEDERACE

Tato země klade značný důraz na dvoustranné dohody o spolupráci ve výzkumu a vývoji a zdůrazňuje zejména smluvní spojení spolupráce obchodní, průmyslové a vědeckotechnické. Oblast mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji je řízena ministerstvem školství a vědy RF. Rusko projevuje velký zájem o dvoustranné dohody o vědeckotechnické spolupráci z důvodu možnosti uvolňování dodatečných vládních zdrojů na sjednané dokumenty. Přitom nabízí přístup do všech dříve uzavřených oblastí kosmického a strategického výzkumu a zpřístupnění kritických technologií. S Ruskou federací byla sjednána mezivládní dohoda o obchodní, ekonomické a vědeckotechnické spolupráci. V současné době je přijato k řešení téměř 40 společných projektů, schválených česko-ruskou komisí pro vědeckotechnickou spolupráci.

Od roku 2003 také začalo pracovat Mezinárodní inovační centrum (MIC) pro podporu projektů transferu technologií mezi ČR a RF poté, co v listopadu 2003 se sešli zástupci předsedů národních stran česko-ruské komise pro vědeckotechnickou spolupráci. Vzájemně odsouhlasili nové dvoustranné projekty vědeckotechnické spolupráce a přijali důležitá rozhodnutí, týkající se struktury a způsobu práce MIC.

V letech 2004 a 2005 se uskutečnila další setkání česko-ruské komise pro vědeckotechnickou spolupráci a projednávala další nové dvoustranné projekty. V září 2005 se v Praze uskutečnilo zasedání česko-ruské Mezivládní komise pro ekonomickou, obchodní a vědeckotechnickou spolupráci podle nově sjednané mezivládní dohody po vstupu ČR do EU. V oblasti vědeckotechnické spolupráce byly potvrzeny dosavadní výsledky. Na začátku roku 2006 proběhne v Moskvě jednání o zařazení nových společných projektů vědeckotechnické spolupráce. Později v roce 2006 předpokládáme další výzvu k podávání návrhů na česko-ruské projekty vědeckotechnické spolupráce. Řešitelé projektů, schválených Mezivládní komisí, se mohou ucházet o dotaci v rámci veřejných soutěží programu KONTAKT. Také na straně RF byl vytvořen program, umožňující podporu ruským řešitelům.

Zájemci o některou z forem dvoustranné vědeckotechnické spolupráce s Ruskou federací se mohou obracet na odbor 32 MŠMT, pracovník **RNDr. Josef Janda**, tel. 257 193 720, e-mail: josef.janda@msmt.cz.

8.6.4. ASIJSKÉ STÁTY

Japonsko

S Japonskem byla sice uzavřena dohoda o vědeckotechnické spolupráci v roce 1978, upravující výměnu stážístů, avšak po roce 1992 stagnovala jako nemoderní. Proto také byla uskutečněna z iniciativy české i japonské strany řada jednání s agenturami JICA, JISTEC, JSPS a dalšími a navázány pracovní kontakty s japonskou STA (Science and Technology Agency) a JSPS. V lednu 1998 se uskutečnil japonsko-český mezivládní seminář o spolupráci ve výzkumu a vývoji, na němž bylo vybráno a přijato k řešení více než 60 společných projektů ze všech oblastí výzkumu a vývoje. Další výzva k podávání návrhů projektů byla zveřejněna v roce 2001 pro návrhy projektů na období 2002–2004. Kromě těchto aktivit, probíhala pracovní jednání k přípravě dohody mezi MŠMT a JSPS (Japan Society for Promotion of Science) a AVČR. Dohoda má umožnit velké rozšíření společných projektů českých a japonských vědců. V tomto smyslu MŠMT iniciovalo jednání s Akademií věd ČR s cílem rozšířit dohodu o spolupráci mezi AV ČR a JSPS o společné projekty, a to pro pracovníky všech typů organizací výzkumu a vývoje. V květnu 2005 pak proběhlo v Tokiu jednání mezi MŠMT, AV ČR a JSPS a došlo ke shodě v tom, že dohoda bude rozšířena. Na podzim roku 2005 probíhala jednání mezi AV ČR a JSPS s cílem sjednat dodatek k dohodě. Lze předpokládat, že od roku 2007 bude možné tuto dohodu využívat. Informace bude zveřejněna na webu MŠMT. Pro rok 2005 zatím japonská strana nepočítala s dalším kolem jednání o zřízení společných projektů, avšak je pravděpodobné, že v roce 2006 dojde k dalším jednáním.

Čínská lidová republika

ČR sukcedovala do Dohody o vědeckotechnické spolupráci s Čínskou lidovou republikou z roku 1952. Čínská strana i po změnách posledních let trvala stále na plnění této dohody. Velký důraz byl např. kladen na umožňování návštěv čínských techniků v českých podnicích, které měly se skutečným výzkumem málo společného. Proto byla v roce 1995 sjednána dohoda nová, modernější, která nahradila dohodu z roku 1952. V současné době existuje řada kvalitních výsledků společných projektů a v rozvíjející se Číně je předpoklad, že se budou objevovat další výhodné možnosti spolupráce. Jednání Smíšené komise probíhají jednou za dva roky, návrhy je možno předkládat na základě výzvy zveřejněné na webových stránkách MŠMT (expression of interest). Poslední jednání Společného výboru proběhlo v květnu 2004 a byly schváleny nové společné projekty. Projekty jsou realizovány od roku 2004 obvykle na dobu dvou nejvýše tří let. Seznam schválených projektů, jejichž řešitelé se mohou ve veřejné soutěži ucházet o finanční podporu, je zveřejněn na adrese: <http://www.msmt.cz>. Další jednání pro období 2006 a další proběhne v roce 2006 v Praze a výzvu k podávání návrhů projektů (expression of interest) lze očekávat na počátku roku 2006. Nové společné projekty budou tedy zřizovány od roku 2007.

Korejská republika

K podpisu Dohody s Korejskou republikou došlo začátkem roku 1995. Je řešeno několik společných výzkumných projektů, které jsou schvalovány diplomatickou cestou. ČR má zájem o oživení a rozšíření spolupráce a korejské straně navrhla sjednání programu spolupráce. Ze strany ČR je zájem o špičkové technologie ze všech oblastí

výzkumu a vývoje. V roce 2004 vyjádřila Korejská republika velký zájem o rozšíření vědeckotechnické spolupráce. Koncem roku 2004 byla vyhlášena výzva k podávání návrhů projektů (expression of interest), další informace na adrese <http://www.msmt.cz>. V květnu 2005 proběhlo jednání společné komise ČR a Korejské republiky a byly schváleny dva společné projekty.

Kontaktní osobou pro Japonsko, ČLR a Korejskou republiku je

RNDr. Miloš Chvojka, CSc.

MŠMT ČR

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

tel.: 257 193 511, fax: 257 193 713

e-mail: milos.chvojka@msmt.cz

8.7. PRODPORA MŠMT PROJEKTŮM MSVV

Přidělování dotací na řešení projektů MSVV formou veřejné soutěže se každoročně provádí v pěti oblastech – COST, EUREKA, EUPRO, KONTAKT a INGO. Programy COST, EUREKA, KONTAKT, EUPRO a INGO byly postupně schvalovány v předchozích letech. Protože Národní program výzkumu I, který v letech 2004 a 2005 zastřešoval uvedené programy mezinárodní spolupráce, skončil, vyhláší MŠMT od roku 2006 původních uvedených pět programů, které jsou nyní schváleny do roku 2008 a je tedy předpoklad, že budou MŠMT do té doby každoročně opakovaně vyhlášovány. Po uplynutí této doby se bude jednat o prodloužení těchto programů do roku 2012. V současné době je také připravována notifikace těchto programů Evropskou unií.

Programy COST a EUREKA byly popsány v částech 8.4.1. a 8.4.2.

8.7.1. EUPRO

Cílem EUPRO je přispívat k integraci českého výzkumu a vývoje do sítí pracovišť EU, zejména formou účasti v rámcových programech výzkumu a vývoje EU (viz kap. 8.2.). Čeští účastníci projektů rámcových programů však nemohou získat další přímou finanční podporu ze státního rozpočtu, protože by to odporovalo evropským standardům i české legislativě o intervenci státu do podmínek hospodářské soutěže. Proto hlavním smyslem EUPRO je podpora přípravy účasti řešitelů projektů z ČR zejména s ohledem na organizační zajištění této přípravy. Zejména je finančně podporována Národní informační infrastruktura – NINET a NICER, tj. Národní informační centrum pro evropský výzkum a Regionální a Oborové kontaktní organizace. V roce 2000 byla zahájena činnost řady Regionálních kontaktních organizací a Oborových kontaktních organizací – viz tab. VIII. Program EUPRO není pro tento typ aktivit uzavřen.

Počínaje od r. 2004 mohou získat finanční podporu i jednotliví řešitelé při přípravě a podávání návrhů projektů do Rámcových programů EU pro výzkum a vývoj. Další informace o podpoře při přípravě projektů do Rámcových programů jsou k dispozici u Národní kontaktní organizace v Technologickém centru AV ČR – RNDr. Vladimír Albrecht, CSc.

8.7.2. KONTAKT

KONTAKT umožňuje podporu účasti českých výzkumných a vývojových pracovníků v mnohostranných programech výzkumu ESA, SEI (Středoevropská iniciativa), OECD

a NATO a v některých významných dvoustranných programech se státy, se kterými má Česká republika sjednanou dohodu o spolupráci ve výzkumu a vývoji a dále v programech National Science Foundation – NSF. Aktivita, které jsou založeny na mezivládních programech výměny vědeckých pracovníků v rámci projektů vědeckotechnické spolupráce, jsou administrovány Asociací inovačního podnikání.

8.7.3. INGO

INGO – (International Non – Governmental Organization) – program byl zahájen v roce 1998.

Cílem aktivit INGO je usnadnit možnost členství institucí výzkumu a vývoje i jednotlivců v mezinárodních nevládních organizacích, které se zabývají výzkumem. Podporuje aktivní účast vědců z ČR v řídicích orgánech mezinárodních nevládních vědeckých organizací a na základě usnesení vlády č. 560/2003 zabezpečuje (gestoruje) projekty účasti ČR v mezinárodních organizacích CERN (Evropská organizace pro jaderný výzkum) a SÚJV Dubna (Spojený ústav jaderných výzkumů).

Aktivita INGO jsou vyhlašovány dle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje formou veřejné soutěže. Návrhy jednotlivých projektů jsou posuzovány poradním orgánem náměstka ministryně školství, který si může vyžádat odborná stanoviska od dalších expertů.

Kontaktní adresa:

Mgr. Martina Hanzlová

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

E-mail: hanzl@msmt.cz

8.7.4. VEŘEJNÁ SOUTĚŽ 2006

Text vyhlášení veřejné soutěže byl zveřejněn na internetové stránce MŠMT. Pravidla pro veřejnou soutěž a pravidla pro finanční podporu projektů výzkumu a vývoje jsou stanovena zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje) a Nařízením vlády (prováděcí předpis) č. 461/2002 ze dne 8. 11. 2002.

Veřejná soutěž na rok 2006 byla vyhlášena v září 2005 a soutěžní lhůta trvala od 7. 9. do 7. 11. 2005. Hodnotící lhůta začíná od 8. 11. 2005 a bude zakončena 20. 1. 2006 vyhlášením výsledků veřejné soutěže na webových stránkách MŠMT.

Veřejná soutěž pro rok 2007 bude opět vyhlášena pravděpodobně v září 2006. Text vyhlášení veřejné soutěže je vždy umístěn na webové stránce MŠMT a publikován v Obchodním věstníku.